

Kiertokoulun Oppikirja

Suomen lapsuuskaisille.

Täristellyt R. Giniö.

Helsingissä,

Beilin ja Gös'sin osakeyhtiön kirjapainossa ja kustantama.

1892.

Wirsiä.

N:o 272.

1. Sun haltuus, rakas Jsäni, Mä aina amman itseni, Mun sielun', ruumiin', tawaran', Ne ota, Herra, was-tahan!

2. Mun sielun', ruumiin', kait-keni Sun omas owat, Herrani; Siis omas ota huomahas; En pelkää si-nun suojaasas.

3. Sinuhun tyytyy sydämen', Saa sinus' ilon suloihen; Mun hädäsän' ja tuskasän' Sä olet ainoo auttajan'.

4. Sen uskon, rakas Jsäni, Waan tue heikkouttani, Täällä' auta lastas waiwasja, Ett' ilon perin taiwaasja!

N:o 284.

1. Mun filmän', käten' nostan Nin' ylös mäkihän; Sielt' awun tie-dän saawan' Ja walon kaunihin. Hän ain' on apunani, Kuin maan ja taiwaan loi; Hän kuulee huutoani Ja auttaa tyllä woi.

2. Ei salli jalkan' horjuu Ett' ain' on waltas hän; Ei nuku hän, ei tortu, Waan pysyy tykönän'; Maa armiaast' suojeleeppi Ja tukee kättäni, Sin päiwän warjeleeppi Ja siunaa työtäni.

3. Hän pahat päältän' poistaa Ja sielun' pelastaa, Suo armon's mulle loistaa Ja päästää waiwasta; Hän kätkee käymiseni Ulos ja sisälän, Tukeppi askeleni, Kun turwaan hä-nehen.

N:o 314.

1. Mh sielun', wallita suo Her-ran, Ja turvaa Jsäas rakkaaseen, Hän taiwaan armolla sun Herran Kruunaapi aikaan ijaiseen; Ken itsens usko Herralle, Ei rakenna se hie-dalle.

4. Hän tietää awun ajan par-haan, Neuwons on aina wiijahin, Myös sydämemme halun hartaan Ryll' tuntee Jsä rakkahin; Näin ennättäin

hän tullessaan Tuo awun, rauhan autuaan.

7. Siis lue, weisaa, Herran tiellä Sun wirtas töitä toimita, Kans lu-pauksens usko vielä, Hänehen tur-waa, uskalla! Se autuas on ainiaan, Jot' uskaltaapi Jumalaan.

N:o 316.

1. Jeesus, ilon', autuuteni, Kuule nöyrä rukous! Tykö's tulkoon ane-heni, Kelwatkoon tää huokaus, Jonka sieluni sun tykö's lähettäapi täältä ylös! Sinuun palaa mieleni, Jeesus rakas weljeni!

4. Tuhat täältä huokausta Tykö's, Jeesus, lähetän, Mielen' wieroitan pois maasta, Taiwaallisiin ylännän; Mut' ett'ei mua waiwa saisi Luotas pois, waikk' ahdistaisi! Tykö's tulla hala-jan, Jeesus, kallin tawaran'!

6. Koska wiimein kasmos näen Taiwaan kirkaan kuorisja, Soiman pitää harpun äänen Sinun pyhäis parisja, Lutten wirtten heläjämän, Kunniaas ain' ylistämän. Sinuun palaa mieleni, Jeesus lohduttajani!

N:o 334.

1. Maa suur' ja awara, Sen kaikki tawara, Sen perustus ja ää-ret, Sen vuoret, wirrat, meret, Raikk', mitä maa waan kantaa, Herralle kun-nian antaa.

2. Maanpiirin voimallaan, Be-rusti sanallaan Hän sulain wetten päälle Ja laitti kaikki sälle. O wiis-sauden sywyys, O woima suur' ja hywyys!

6. Siis sydän awatkaam', Herralle, antakaam' Sen porttein auki olla, Ett' saa hän sinne tulla, Ja siinä lafkaamatta, Majaila loppumatta!

7. Kuningas kunnian, Halumme ainian On sankari tää suuri, Ja woi-mallinen juuri; Hän meitä suojeleeppi, Wähwasti warjeleeppi.

Kiertokoulun Oppikirja

Suomen lapsukaisille.

Järjestellyt A. Giniö.

Kunniaksi Suomenmaan!
Kehitymme toiminnoissa,
Edistymme opinnoissa.
Kunniaksi Suomenmaan!
Kasvaa meistä kansalaiset,
Direät ja kuuliaiset.
Kunniaksi Suomenmaan!

Helsingissä 1892.

Beilin ja Gös's'in osakeyhtiön kirjapainossa ja kustantama.

a d e g h i j k l m n o
p r s ſ t u w y ä ö

a d e g h i j k l m n o p
r s t u v y ä ö

a d e g h i j k

l m n o p r s t

u v y ä ö

l l l l l l l l l l

l l l l l l l l l l

l l l l l l l l l l

I. Tavaus- ja kirjoitus-harjoituksia.

i   **i**   *i*   **u**   **u**   *u*
iu,   **iu,**   *iu.*   **ui,**   **ui,**   *ui.*

n   **n**   *n*
i=nu,   **i=nuu,**   **u-ni,**   **uu-ni,**
nii-ni, niin.

m   **m**   *m*
ni=mi,   **muun,**   **num-mi,**   **mi-nun,**
i-mi, i-mu, mii.

r

r

r

mir=ri, mu=ru, rii=mu,

nur-mi, ru-min,

muu-ri, ruu-ni, nu-rin.

v w

V W

v w

wii=ri, ri=wi, ruu=wi,

rii-vin, ri-viin, vii-ni,

uu-vun, vi-ruu.

o

o

o

on=ni, o=wi, wi=no, woi,

vo-ro, ri-vo, vuo-ri,

nuo-ri, vuo-ri, muo-ri.

ö

ö

ö

öin, mö-rö, möin, *vöin.*

a

a

a

an-na, ar-mo-a — an-o, au-raa —

wai-mon o-ma,

vai-mo möi mu-nan — aina vai-

van vu-o-ro,

maan voi-ma — a-vo

am-me.

ä

ä

ä

wää-rä äi-mä — mi-nä wään-nän,

mää-rää väri,

ään-nä nä-mä ää-net.

e

e

e

e=no ei me=ne — en=nen aa=mu=a
em=me me=ne,

ve-ne me-ni nu-rin — me-ri on
— a-va-ra,

*vein ve-neen nie-men
ne-nään.*

l

l

l

lai-wa on me-rel-lä — meil-lä
ei o-le wel-li-ä,

lei-vo-nen lau-laa meil-le — ve-li
lai-naa viu-lun,

luu-lin o-le-va-ni me-rel-lä.

t

t

t

ta=lon la-to — tau=lu on tuol=la
 — tuo toi=nen tän=ne,
 o-ta tor-vi teil-le — tuu-li tait-ti
 tai-men — tal-vi tuo lun-ta,
*tai-to voit-tau toi-von — tääl-
 lä on voi-ta ja mai-to-a.*

d

d

d

la-to, la-don — tai-to, tai-don —
 luu-ta, luu-dan — tei-tä, tei-den,
 mei-tä, mei-dän — lau-ta, lau-dan
 — lui-ta, lui-den — tei-tä, tei-dän,
*ai-ta, ai-dan — mai-to, mai-
 don — ra-ta, ra-dan.*

h

h

h

he=wo=nen hir=nuu — her=ral=la
 on har=maa hat=tu,
 hal-li ha-lu-aa li-haa — hii-ri
 men-nä hu-ris-ti,
leh-mä am-muu hei-ni-ä —
har-voin han-hi huu-taa.

k

k

k

fir=ton tel=lot fai=fu=wat — tä=fi
 fuf=fuu — fuf=fa fas=maa,
 kel-lo käy — koi-ra hauk=kuu —
 kuk=ko on ko-me-a,
kelk=ka on ke-ve-ä — re-ki
on ras=ka.

j

j

j

jou=lu juh=li=a ja=lain — jal=fa
 on jä=nöl=lä tur=wa=na,
 jau=ha jau=hot jou=tuun — jär=vi
 on jääs=sä — jää on heik=ko=a,
jä-nön on ja=no — ma=ja
on ma=ta=la.

y

y

y

wie jh=wät mhl=lyhn — hō o=li
 hy=win fhl=mä — whō on hy=wä,
 kyyh=ky=set len=tä=vät ky=lään —
 myy jy=vät, saat hy=vän hin=nan,
vii=uyin ky=län työs=sä.

g

g

g

lan=fa, lan=gan — han=fi,

han=gen,

hen=ki, hen=gen — ken=kä,

ken=gän,

kan=ki, kan=gen.

p

p

p

lamp=pu pa=laa pöy=däl=lä — pa=

mut tie=hu=wat pa=daš=sa,

pe-jat pyy-tä-vät pa-puja — pal-

lo pyö-rii,

*pal-lo pon-nah-taa — pa-**ne pi-ka pi-kaa.*

S I

S

S

ih-wäs-sä jär-wes-sä we-fi on
kyl-mää,

sor-san len-tä-es-sä pu-to-si sul-
ka — saa-ri on san-gen kau-nis,

*su-den suus-sa on suu-ret
ham-paat.*

Ö Ä Y V U T S R P

Öl-jy-ä saa-daan läh-teis-tä. — Öil-lä yö-köt len-tä-vät.

Öl-lä saa-lu-see huu. — Öil-lä jult-to-heit läh-let.

U R E K Z A

U-rut toi-tuat tir-tos-sa. — Ur-tu-ri soit-taa. — U-jein

U-jein U-jein U-jein U-jein U-jein U-jein U-jein U-jein

Ur-ho on po-juu ni-mi. — Ur-ko on van-ha mies. —

Ul-ko-na on kyl-mä.

U-ko-na on kyl-mä. — U-ko-na on kyl-mä.

U-ko-na on kyl-mä. — U-ko-na on kyl-mä.

Α Ε Η Ι Κ Λ Μ Ν

Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Ψ

Ϙ ϙ Ϛ

A E H I J K L M N O

P R S T U V Y Ä Ö

A E H I J K L

M N O P R S T

U V Y Ä Ö

D

O

O

Dl=li o=li on=gel=la. — Dn=ni=a o=li Dl=lin si=sar. —

Dn=ni=a o=sä=si myös=fin on=fi=a.

On=ni=al=la o=li hy=vä on=ni. — Os=ka=ri ot=ti o=ra=van kiin=ni. — O=ra=va pu=ri Os=ka=ri=a kä=teen.

O=le ai=na hy=vä e=läi=mil=le. — O=me=na kas=vaa puus=sa.

Ö

Ö

Ö

Öl=jy pa=laa lam=pus=sa. — Öl=jy on raš=waa.

Öl=jy=ä saa=daan läh=teis=tä. — Öil=lä yö=köt len=tä=vät.

Öil=lä va=lai=see kuu. — Öil=lä pilk=ki=vät täh=det.

U

U

U

U=rut soi=wat fir=koš=sa. — Ur=ku=ri soit=taa. — U=sein täyn fir=koš=sa. — U=rii=ka on ty=tön ni=mi.

Ur=ho on po=jan ni=mi. — Uk=ko on van=ha mies. —

Ul=ko=na on kyl=mä.

Uis=ti=mel=la pyy=de=tään hau=ki=a. — Uis=ti=men sii=ma on pit=kä.

H

A

A

H-ku ai-na han-fa-la. — H-ke-ra je woi-ton jaa. —

Hu-na ja Ant-ti lu-fe-wat ah-fe-raß-ti.

Ah-ke-ra pal-ki-taan. — An-na tar-vit-se-val-le a-pu-a.

Au-ta mies-tä mä-es-öä, ei-kä mä-e-n al-la.

Ä

Ä

Ä

Äi-ti i-lon wal-mið-taa. — Äi-ti kyy-ne-leet kui-waa.

Äi-din neu-vo, e-lon on-ni. — Äy-ris-sä tu-han-nen
al-ku.

Äi-mä on i-so neu-la. Ä-lä hä-täi-le.

N

N

N

Nii-tyl-lä kas-waa kuk-ti-a. — Nii-lo poi-mii kuk-ti-a.

Nie-me-län Nii-lo wie kukat äi-dil-len-jä.

Ne tuok-su-vat hert-tai-sen hy-vil-tä. — Nu-ku, nu-ku
lin-tu-se-ni.

Nu-ku pie-ni kä-py-se-ni. — Nu-ku rau-han un-la.

M

M

M

Ma=ri=a ja Mii=na o=li=wat si=sa=ruf=set. — Mat=ti ja
 Mau=ri o=li=wat hei=dän wel=jen=sä. — Ma=ja, jos=sä
 a=sui=wat, o=li ma=ta=la.

Myl=lä-rin Mi-kon lap-si-a ne o-li-vat. — Mon-ta ker-
 taa näin, kun he me-ni-vät myl-lyyn

Mar-ja-luok-ko-nen o-li heil-lä mu-ka-naan.

W

V W

V W

Wil=ho on uut=te-ra kou=lu=poi=ka. — War=sin u=sein
 hän käy meil-lä. — Wii=ri-ä hän jil=loin tar=kas=taa.
 Voi=dak=seen tie=tää mis-tä tuu-li käy. — Va-ris is=tui
 vii-ril-lä. — Vil=ho-a nau-rat=ti.

*Wii=hos=ta tu=lee op=pi=nut mies. — Voi=ko hän
 tul=la pa=pik=si. — Voi=pa kyl-lä.*

I

I

I

I=sä käs=ki Si=sak=ki=a ha=te=maan he=vos=ta. — Si=sak=ki
 me=ni koh=ta.

I=sä ja Im=pi läh=te=vät kirk=koon. — Il=ma=ri me=ni
 jal=ka=sin. — Ii=va=ri seu=ra=si hän-tä.

*I=sä is=tuu ja o=dot=taa he=vos=ta. — Im=pi pu-
 kee. — Il=ma on kau=nis.*

S

H

H

He=wo=nen on y=le=wä e=läin. — Hy=vä he=wo=nen on
fal=liä. — Han=na ja Hei=ki läh=ti=wät a=je=le=maan.
Heil=lä on o=ma he=vo=nen. — Hal=li on koi=ran ni=mi.
Hal=li läh=ti mu=kaan.

He=vo=nen ja koi=ra o=vat hy=vät ys=tä=vät. — Har=
voin niil=lä on huo=no vä=li.

K

K

K

Kaar=lo ja Kaa=ri=na o=wat kou=lu=lap=si=a. — Kou=lu
on kir=kon=kyl=ä=sä. — Kou=lun kel=lo soi.
Kii=ruus=ti rien=tä=vät lap=set kou=luun. — Kel=lo näyt=

tää ai=kaa.

Kir=kon kel=lot kut=su=vat kirk=koon. — Kou=lun
kel=lo kut=suu kou=luun.

T

T

T

Tuu=li tun=tuu, waan ei näy. — Tuo=mas ra=ken=taa
tuu=li=myl=ly=ä.

Tui=mas=ti tuu=li myl=ly=ä pyö=rit=tää. — Tu=li=tik=ku
on hyö=dyl=li=nen ja vaa=ral=li=nen.

Tu=li on hy=vä ren=gik=si, mut=ta huo=no i=sän=näk=si.

P

P

P

Pa=ne Paa=wo he=wo=nen wal=jai=siin. — Pe=ru=nat
o=wat hyö=dyl=li=set. — Pit=ku Pek=ka ja=noi Paa=wol=le:

„Pal-jon pe=ru=noi-ta si=nä söit.“ — Pa=das=sa on li-
sää, vas=ta=si Paa=vo. — Pau=la on ni-mi.

*Pie=ta=ri on mie=hen ni-mi. — Pie=ta=ri on myös
i=son kau=pun=gin ni-me-nä.*

R

R

R

Ruo=ka on tar=peel=li=sta. — Ru=kiit o=wat rii=hes=sä.
Ris=to pui ru=kiit. — Rii=hes=tä ne wie=dään ait=taan.

Ren=ki a=jaa myl=lyl=le. — Re=ki on jy=vä=säk=ki-ä
täyn=nä. — Ruu=na ve=tää ras=kaas=ti.

*Ren=ki kun pa=la=jaa ko=ti-a, saa=daan uu=ti=puu-
ro-a.*

S

S

S

Sau=nas=sa kyl=we=tään ja pes=tään. — Sor=mu= pu-
to=fi sau=nas=sa. — Si=mo löh=si ja an=toi sen San=nal=le.

Suo=mi on mei=dän ko=ti=maam=me. — Suo=mi on i=sän,
äi=din maa. — Su=loi=nen on Suo=mi.

*Si=nu=a ei saa ku=kaan sor=taa. — Si=nun e=des=tä
lap=se=si ru=koi=le=vat.*

L

L

L

Lam=mas on ko=ti=e=läin. — Lo=wii=ja ke=rit=see lam=paat. — Lii=ja keh=rää. — Lyy=li ku=too.

Lau=ri on pai=me=nes=sa. — Lau=ra lau=laa. — Lau=ra vei leh=mät niit=tyyn. — Lee=na läh=ti mu=kaan.

Leh=mät am=mui=vat. — Lai=ty=mel=la on myös he=vo=si=a ja lam=pai=ta.

E

E

E

Ge=ron ka=la pää=si on=ges=ta. — Er=kin sii=ma kat=ke=si.

Ei ol=lut ka=la=on=ne=a Ge=rol=la ei=kä Er=fil=lä.

E=vil=lään ka=lat ui=vat tie=hen=sä. — Ee=va ei saanut ka=lo=ja, E=no o=li pa=hoil=laan sii=tä.

E=li=nan o=li=si teh=nyt mie=li ka=lo=ja. — Ei ai=na saa mi=tä ha=lu=aa.

J

J

J

Jär=wi on jääs=sä. — Ju=ho me=ni luis=te=le=maan.

Jaak=ko nä=fi Ju=hon me=ne=wän jääl=le.

Ja Jaak=ko läh=ti mu=kaan. — Jä=nik=sen nä=ki=vät jär=ven ran=nal=la. — Jä=nis pöt=ki pa=koon.

Jä=nis on tal=vel=la val=ke=a kuin lu=mi. — Ja ke=säl=lä se on har=maa.

Y

Y

Y

Yöl=lä o=wat kaik=fi le=wol=la. — Yö on le=won ai=ka.
 Yök=kö fui=ten=fin len=tää öi=fin. — Yök=kö ei o=le
 lin=tu.

Yr-jö y-rit-ti yök-kö-ä kiin-ni. — Yr-jö sai yö-kyl-
 mäs-tä ys-kää. — Ys-kä on ko=va tau-ti.

Yht=le-jü kas=vaa Yr-jön kas=vi=tar=has=oa.

---

*Lue luvut toisi kertaan,
 Muistat kahta paremmin,
 Opit aina tarkemmaksi,
 Kuljet eespäin rohkeimmin.*

A B C D E F G H I J K L M N
 O P Q R S T U V W X Y Z
 Å Ä Ö.

A B C D E F G H I J K L M N O
 P Q R S T U V W X Y Z Å Ä Ö.

A B C D E F G H I J
K L M N O P Q R S
T U V W X Y Z Å Ä Ö.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23
 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35
 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47
 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59
 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71
 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83
 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95
 96 97 98 99 100.

II. Luku-harjoituksia.

1. Lii-sa.

Lii-sa on fi-sa-re-ni. — Hän on ai-wan pie-ni. — Hän ei kä-we-le. — Hän kont-taa. — Hän ei o-saa pu-hu-a. — Hän waan lo-ru-aa. — Hau-ko-tel-la hän o-saa. — Mi-was-tel-la hän o-saa. — Nau-raa hän o-saa. — It-ke-ä hän o-saa. — Se ei o-le suu-ri op-pi. — Pie-ni lap-si ei o-saa muu-ta. — Suu-ret-kin o-wat fer-ran ol-leet yh-ä

pie=ni=ä. — Wä=fe=wim=mät=kin o=wat ker=ran ol=leet yh=tä heif=ko=ja. — Op=pi=neet=kin o=wat ker=ran ol=leet op=pi=mat=to=mi=a. — Kyl=lä ruu=miim=me kas=waa. — Suo=foon Ju=ma=la sie=lum=me=kin kas=waa. — Ju=ma=la siu=nat=foon pit=ku Lii=saa. — Kyl=lä hän on hy=wä.

2. Ant-ti.

Ant-ti on vel=je=ni. — Hän on nel=jän vuo=den van=ha. — Hän rat=sas=taa lauk=kaa i=sol=la puu=he=vo=sel=la. — Ant-ti o=saa juos=ta. — Ant-ti o=saa lei=ki=tel=lä. — Se ei o=le suu=ri op=pi. — Mut=ta ai=kaa voit=tain op=pii hän kyl=lä e=nem=män. — Sit=ten tu=lee hän ym=mär=tä=väk=si. — Ju=ma=la siu=nat=koon Ant-ti=a. — Kyl=lä hän on hy=wä

3. *Pie-no-kai-nen.*

As-te-le ar-mas pie-noi-nen,
Äi-ti-si oh-jaa las-taan,
Et voi lan-ge-ta lin-tu-nen:
Äi-ti-si ot-taa vas-taan.
Lan-ke-at-ko, no — nos-te-taan!
Luo-nas on aut-ta-joi-ta.
Mut-ta, jos jou-dut mail-maan,
Tur-haan huu-te-let noi-ta.
Siel-lä ne töyt-tii toi-si-aan,
Har-va on val-mis aut-ta-maan.

4. *Ke-sä-aa-mu.*

Au-rin-ko nou-si. — Pil-wi-en reu-nat hoh-ti-
wat pu-nai-si-na. — Kas-te-hel-met ki-mal-si-wat au-
rin-gon wa-loš-sa. — Wie-no tuu-li hen-käi-li met-si-

kön lä=pi. — Siel=lä tääl=lä al=foi=wat lin=tu=set=kin
aa=mu=wirt=tään wi=ser=vel=lä. — Ro=ko luon=to he=
rä=si uu=den päi=wän i=ha=nuut=ta naut=ti=maan.

Ry=läs=tä kuu=luu ku=kon rai=fas ää=ni. — Lau=
lah=ta=en ju=liis=ti kuf=ko ky=län a=suf=kail=le: Ma=
mu=het=ki kul=lan kal=liis.

Mu=rin=ko ar=mas wa=lol=lan=sa
Taas uu=den päi=wän tuo=nut on,
Ja he=rät=tä=nyt lois=tol=lan=sa
Maan kai=ken uu=teen e=lo=hon.

Ge=ro=lan i=sän=tä o=li=kin jo ul=ko=na kar=ta=nol=
la. — Ei=kä kau=wan wii=py=nyt, en=nen=kuin ta=lon muu=
fin wä=ki tu=li hä=nen jä=les=sään. — I=sän=tä pa=la=si
ta=kai=fin tu=paan. — Ja jin=ne ko=kon=tui=wat toi=set=

kin. — Nyt ot-ti i-sän-tä wir-si-kir-jaan ja a-lot-ti aa-mu-wir-ren. — Si-tä yh-thi ko-ko ta-lon wä-ki wei-saa-maan. -- Wir-ren lo-put-tu-a me-ni ku-kin töi-hin-jä.

Kar-ta-nol-la syu-tyi wil-kas lii-ke. — Wä-ki jär-jes-te-li työ-ka-lu-jaan. — He-wo-set tuo-tiin nii-tyl-tä ko-ti-a. — Leh-mät las-ket-tiin lää-wäs-tä kar-ta-nol-le. — Am-mu-en kii-ruh-ti-wat ne pai-men-ta we-rä-jää a-waa-maan. — Nii-den te-ki mie-li pääs-tä lai-tu-mel-le.

Ah-ke-run-den an-na ol-la
 Ys-tä-wä-si wer-ra-ton.
 Mie-li rai-tis, lie-si läm-min
 Palk-ka-na-si sii-tä on.

Tu=was=sa as=ka=roit=si e=män=tä. — Hän pa=ni
e=wäs=tä wä=el=le. — Pii=at tu=li=wat lyp=sä=mäs=tä. —
He toi=wat mai=don tu=paan. — Raik=ki o=li=wat he jo
täy=des=sä toi=mes=sä. — Ge=ro=lan wä=ki ei ol=lut uni=
fe=on ju=ku=a.

E=män=tä ko=vis=sä hyö=r ii ja hää=r ii,
Ruu=at wak=kaan hän jo=wit=taa ja kää=r ii,
Rauk=ka, jos häl=lä on ha=ta=ra pää,
Tär=keim=mät sil=loin kai ko=tia jää.
Ku=ka=pa siel=tä ne sit=ten nou=taa?
Siks=pä hän puu=haa nyt, min=kä hän jou=taa.

Mut=ta fait=ki ei=wät kui=ten=kaan wie=lä Ge=ro=las=sa=kaan ol=leet liif=keel=lä. — Kun au=rin=ko tu=li if=ku=nas=ta ka=ma=riin, nuk=kui pit=ku Hel=mi wie=lä wuo=teel=laan. — Nu=rin=gon sä=teet hy=wäi=li=wät Hel=miin kas=wo=ja. — Hel=mi tun=si au=rin=gon ter=weh=dyk=sen ja he=rä=si sii=hen. — Hän a=wa=si fil=män=sä ja kat=se=li ym=pä=ril=leen. — Hän huo=ma=si, et=tä i=sä ja äi=ti jo o=li=wat nous=seet. — Nyt pa=ni hän pie=net kä=tö=sen=sä ris=tiin ja lu=ki ää=neen=sä:

1. Mä nos=tan fil=mä=ni tai=waa=sen
Ja kä=te=ni ris=tiin lii=tän.
Su=a Her=ra, ystä=wä lap=si=en,
Mä sy=däm=mes=tä=ni kii=tän.

2. Mä o=len tai=mi Sun tar=has=sas
Ja war=ten tai=was=ta luo=tu.
Sun i=säl=li=seen huo=ma=has
Jo syn=ty=mäs=tä=ni suo=tu.
3. Mu=a suo=jaa sä, I=sä ar=moi=nen
Sun hen=ke=si woi=mal=la wie=lä,
Ja tie=ni joh=da=ta tai=waa=sen
I=kui=seen i=lo=hon siel=lä! —

Mi-ti kuu-li tu-paan Hel-min ää-nen. — Koh-ta
 me-ni hän ka-ma-riin ja ot-ti Hel-min sy-liin-sä. —
 Mi-ti lu-ki Hel-min kans-sa I-sä mei-dän ru-ko-uk-sen.
 — Kun ru-ko-us o-li päät-ty-nyt, ky-syi Hel-mi: „Min-
 kä-täh-den Su-ma-laa i-säk-si ja-nom-me?“ — „Su-ma-la
 pi-tää i-säl-li-sen huo-len meis-tä,“ — was-ta-si äi-ti. —
 „Hän an-taa meil-le kaik-ke-a, mi-tä Hän pi-tää meil-le
 hyö-dyl-li-se-nä. — Su-ma-la hoi-taa mei-tä niin-kuin
 hy-wä i-sä lap-si-aan.“

5. *Ko-ti.*

1. *Kun aa-mu-sin mä nou-sen
Ja työ-hön men-nä saan,
Niin kii-tän Luo-jaa suur-ta, —
Hän an-toi lah-jo-jaan.*
2. *Hän an-toi ko-ti-kul-lan
Laps' pie-non suo-jak-si,
Ja mo-net rie-mut tääl-lä
Hän mul-le val-mis-ti.*
3. *Hän rau-han un-ta öi-sin
Suo tääl-lä naut-ti-a
Ja uu-sin voi-min nous-ta
Hän an-taa aa-mul-la.*
4. *Hän an-taa pais-taa päi-vän,
Mi ko-din läm-mit-tää
Ja leik-ki-löil-lä las-ta
Hän il-loin vir-kis-tää.*
5. *Hän an-toi i-sän ar-maan
Ja äi-din lem-pe-än,
Ja vie-re-heni vie-lä
Soi sis-kon, ys-tä-vän.*
6. *Tään kai-ken hy-vän täh-den
Mä kan-nan kii-tok-sen.
Oi Luo-ja, suo-jaa, siu-naa
Tää ko-ti kul-tai-nen.*

6. Jo-ka nuo-re-na op-pii, se van-ha-na tai-taa.

1. Pie-ni-nä ol-les-saan ei-vät lap-set vie-lä o-saa ei-vät-kä jak-sa teh-dä kaik-ke-a, mi-tä ai-ka-ih-mi-set te-ke-vät. — Mut-ta pal-jon on sem-moi-si-a-kin töi-tä, joi-ta lap-set voi-vat suo-rit-taa. — Ja suu-re-na a-pu-na voi-vat hy-vät lap-set äi-dil-len-sä ai-na ol-la. — Kuun-nel-kaa-pa nyt, kun ker-ron teil-le pik-ku An-nas-ta.

2. Pik-ku An-na o-li 8 vuot-ta van-ha. — Hän o-li kir-kas-sil-mäi-nen ja i-loi-nen tyt-tö. — An-nan ko-ti o-li köy-hä. — Heil-lä o-li ai-no-as-taan yk-si huo-ne a-sut-ta-va-na. — Kun van-hem-mat aa-mul-la al-koi-vat liik-ku-a, he-rä-si An-na-kin. — Ja koh-ta nou-si hän vuo-teel-taan. — En-si työ-k-seen pe-si hän kas-von-sa, kau-lan-sa ja kä-ten-sä. — Sit-ten suo-ri hän hi-uk-sen-sa kam-mal-la ja pa-ni ne pal-mi-kol-le. — Tä-män teh-ty-än-sä o-li hän val-mii-na aut-ta-maan äi-ti-ään aa-mu-as-ka-reis-sa.

3. Ja kuul-kaa-pa nyt, mi-tä kaik-ke-a An-na o-sa-si teh-dä. — Hän ot-ti luo-dan kä-teen-sä ja la-kai-si lat-ti-an. — Sen teh-ty-än-sä me-ni hän pi-hal-le ja la-kai-si por-tai-den e-dus-tan. — Si-säl-le tul-tu-aan al-koi hän kuo-ri-a pe-ru-noi-ta aa-mi-ai-sek-si. — Sit-ten vi-rit-ti hän tul-ta, nos-ti pa-dan tu-lel-le ja pa-ni vet-tä pa-taan.

4. Nyt äi-ti tu-li lyp-sä-mäs-tä. — Hän an-toi An-nal-le läm-min-tä mai-to-a. — Si-tä An-na joi-kin

ko-vin mie-lel-lään. — Luul-lak-se-ni se o-li-kin juu-ri
läm-min mai-to, jo-ka pi-ti An-naa niin ter-vee-nä
ja pu-na-pos-ki-se-na. — Tuo-ta mus-taa pa-haa kah-
vi-a, jo-ka te-kee lap-set hei-koik-si ja lai-hoik-si,
ei An-na tah-to-nut mais-taa-kaan.

5. Kun aa-mi-ai-nen o-li syö-ty, pe-si An-na
as-ti-at ja pa-ni ne pai-koil-len-sa. — Nyt o-li-vat An-
nan aa-mu-työt teh-dyt. — Nyt hän sai men-nä leik-
ki-mään, jos tah-toi. — Sa-mas-sa muis-ti An-na,
et-tä man-si-kat juu-ri tä-hän ai-kaan o-li-vat kyp-
si-ä. — Hän ot-ti tuok-ko-sen kä-teen-sä se-kä pik-ku
vel-jen-sä mu-kaan ja läh-ti mar-jaan.

7. *Man-sik-ka-ai-ka-na.*

1. *Nyt ke-sä-kul-ta val-lit-see*

Ja nur-met vi-han-noi-vat.

Nyt lin-nut puis-sa lau-le-lee

Ja pai-men-pil-lit soi-vat.

2. *Nyt tuok-su-a-vat kuk-ka-set*

Jo kan-ka-hil-la, soil-la.

Ja pos-ket om-pi pu-nai-set.

Jo mä-en man-si-koil-la.

3. *Nyt kaik-ki uu-det kas-vot saa.*

Myös pie-net lap-su-kai-set

Nyt ruu-su-päis-nä rus-kot-taa

Kuin maal-la man-sik-kai-set.

4. *Kuin haus-ka sil-loin lap-si-en
On man-si-kas-sa ol-la!
Saa poi-mi-en ja mais-tel-len
He käy-dä nur-mi-kol-la.*

8. *Uõn-rät pal-we-li-jat.*

1. *E-räs köy-hä i-sä a-sui poi-kan-sa kans-sa
ma-ta-las-sa mö-kis-sä maal-la. — Poi-ka o-li i-sän-sä
ai-no-a lap-si, ja äi-ti o-li kuol-lut. — J-sä o-li heif-ko*

ter=we=η=del=tään, ei=kä hä=nel=lä ol=lut wa=raa pi=tää pal=we=li=jaa.

2. Erää=nä päi=wä=nä poi=ka wa=lit=ti fi=tä, et=tä hä=nen täy=tyi ηt=fin hoi=taa ko=ti=a. — Sil=loin ja=noi i=sä hä=nel=le: „On=han fi=mul=la hym=me=nen pal=we=li=jaa. Mit=si et pa=ne nii=tä työ=hön?“

3. „Hym=me=nen pal=we=li=jaa,“ ja=noi poi=ka kummas=tu=nee=na. — „Niin, niin“, — jat=koi i=sä ja nos=ti po=jan kä=det ηlös, — „tä=sä ne o=wat, lu=et it=se.“ — Nyt poi=ka ym=mär=si, et=tä i=sä tar=koi=ti hä=nen for=mi=an=sa.

4. Sii=tä päi=wäs=tä al=ka=en pa=ni poi=ka kait=ki for=met työ=hön. — Ne o=sa=fi=wat teh=dä kait=ke=a, mi=tä hän mää=rä=si ne te=ke=mään. — Ja ne o=li=wat ai=na kil=tit ja nöy=rät pal=we=li=jat.

9. Ohjeita.

1. *Poika pieni, tyttöki
opi kärsiväiseksi,
joskin nälkä ahdistais
niin sä oota vuoroais.*
2. *Siinä missä tarvitaan
valmis ollos auttamaan,
niin jos olet vaarassa,
saat sä itse apua.*
3. *Jos sä lähdet kylään pois,
ethän koskaan mennä vois,*

jättämättä hyvästi
kaikki kotiväkesi.

4. Aamusin sä huomenta
lausu miellä reippaalla,
ollos hyvä kaikillen,
tuttavillen, vieraillen.

5. Jos sä kuljet ovesta,
jost' on vanha menossa,
nöyränä sä pielehen
silloin siirry ootellen.

6. Kun sulle jotain tarjotaan,
niin opi kiittäin kumartaan,
se hyvään lasten tapa on,
siis sinunkin se olkohon.

10. Poika, joka ei saanut mitään oppia.

1. Kerran meni eräs kuningas metsään. — Siellä näki hän, kuinka muurahaiset vetivät korsia pesäänsä. — Tätä nähdessään ajatteli kuningas itsekseen: Muurahainen on ainoastaan eläin. — Kukaan ei ole opettanut sitä ja kuitenkin se osaa rakentaa. — Onhan ihminen paljoa täydellisempi kuin muurahainen. — **Minkätähden ei ihminen voi oppia itsestään?**

2. Kuninkaalla oli paimen. — Hänet kutsui kuningas luoksensa. — Kartanossani on poika, joka

on niin pieni, ett'ei hän vielä taida puhua, sanoi kuningas paimenelle. — Sulje sinä tämä poika puutarhaani. — Ja muista antaa hänelle ruokaa ja juomaa. — Mutta sitä sinun täytyy tehdä yöllä, sillä poika ei saa sinua nähdä. — Hän ei saa koskaan nähdä ihmistä, eikä kuulla kenenkään puhuvan. — Muista, että tämä poika ei saa oppia mitään muilta ihmisiltä. Hänen täytyy oppia itsestään.

Kovin tämä käsky paimenta kummastutti. — Mutta hän ei uskaltanut puhua mitään — Vaan hän meni ja teki niinkuin kuningas käski.

3. Neljä vuotta sen jälkeen tuli kuningas puutarhaan. — Elääkö poika vielä? kysyi kuningas. — Elää, herra kuningas, vastasi paimen. — Mitä hän on oppinut? — kysyi kuningas taas. Hän ei ole oppinut mitään, vastasi paimen. Tämäpä kuningasta ihmetytti. — Kului taas toiset neljä vuotta. — Ja kuningas tuli jälleen puutarhaan. — Elääkö poika vielä? — kysyi hän. — Elää, herra kuningas, ja kaksi sanaa on hän oppinut. — Kerran kuuli hän lampaan määkyvän ja koiran haukkuvan. — Siitä oppi hän matkimaan niitä. — Mää-ä-ä ja vou, vou, osaa hän sanoa. Tämä ihmetytti kuningasta suuresti.

4. Vielä kului neljä vuotta. — Kuningas tuli puutarhaan. — Elääkö poika vielä? — Elää, herra kuningas. — Mitä hän on oppinut? — Hän lirittää kuin lintu. Hän kurnuttaa kuin sammakko. Hän kiipeää kuin orava. Hän hyppää kuin jänis. Muuta hän ei ole oppinut.

5. Kuningas odotti vieläkin neljä vuotta. — Sitten meni hän puutarhaan. — Poika oli kasvanut isoksi. Hän oli 17 vuoden vanha. — Hän oli väkevä kuin karhu ja viekas kuin kettu. Hän oli sukkela kuin kissa ja ahnas kuin koira. — Hän kulki ilman vaatteita ja söi veristä lihaa. Hän ei tuntenut ihmisten tapoja ollenkaan. Hän oli kuin eläin.

6. Poika karkasi metsään. — Kuninkaan palvelijat etsivät häntä ja löysivät hänet puusta. Hän puri kuin susi ja kynsi kuin kissa. — Viimein saivat kuitenkin palvelijat hänet kiinni. — Kuningas puhui hänelle ystävällisiä sanoja. Kuningas tarjosi hänelle vaatteita ja ruokaa. Mutta ei hän ymmärtänyt mitään. Hän vaan konttasi kuninkaan sängyn alle piiloon.

7. Nyt ymmärrän Jumalan tarkoituksen, sanoi kuningas. — Eläintä ei tarvitse opettaa, sillä Jumala loi sen kohta semmoiseksi kuin sen tulee olla. — Mutta ihmisen pitää tulla **alinomaa paremmaksi. Sentähden täytyy ihmisen alinomaa oppia.**

Nyt antoi kuningas pojan asua ihmisten kanssa. — Hän oli aivan kuin pieni lapsi. — Hän opetteli puhumaan. Hän opetteli ihmisten tapoja ja hyödyllisiä oppeja. — Siten hänestä tuli vielä hyvä ihminen.

8. Ihminen on Jumalan lapsi. — Elämä maan päällä on hänen koulunsa. — Omatunto on hänen vitsanansa. — Ijankaikkinen elämä on hänen päämääränänsä. — Viisaus on hänen todellinen kaunistuksensa. „Jumalan pelko on viisauden alku“.

Lapsi on kuin pieni taimi. — Jumala istuttaa sen. — Ihminen hoitaa sitä ja kastelee. — Niin siitä kasvaa Jumalan kukka. — Niin tulee siitä hyvä ihminen!

11. Poika koulu-matkalla.

1. Piffu poika kepsuttaa
Kouluun, kirjat kinalosja.
Pakkanen jo paukuttaa,
Lumi hyörii nietoßsisja.
Kenää punottaa —
Poikaa paleltaa.
Päätään pieni koettaa.

2. Koulu-puffi furtistaa
Tuolta wintin iffunasta.
„Ahkera on warmaan tää —“
Niin hän tuumii poikafesta.
„Lafin paremman,
Palkafj' ahkeran,
Minä tahdon hälle antaa.“

12. Koulusja.

1. Kouuskaa, lapset, seisjomaan. Pankaa kädet ristiin.
Nyht pidämme aamu-rukoußsen. — Lapset tekewät niin-
kuin opettaja neuwoo. — Weisataan kouluwirsi: „O Ju-
mala, et hyljää pienten ääntä“. — Lausufkaa janat sel-

wään. — Ja seurattua tarkasti nuottia, kehoitti opettaja. — Ja hän alkoi joittaa wirttä. Lapset weisasivat helein äänin:

1. O Jumala, et hyljää pienten ääntä,
Suo lapsenas mun itsen' puolees kääntää.
Tiedänhän ettäs olet isäni,
Nyt kuule siis tää rukoukseni.
2. Suo että tahtoas mä noudattaisin,
Sun pyhää sanaas aina rakastaisin.
En tietäni voi itse ohjata;
Siis minua, o Isä, johdata.
3. Vanhempan' annoit mulle johtajiksi,
Totuutes fienten istuttajiksi;
Mut', että heitä oikein rakastan
Ja kunniaa myös heille osoitan.
4. Suo että aika' kunniakses käytän,
Nuoruuten' päivät pelwossas niin täytän,
Ett'ei ne tulis mulle karwaksi,
Jos elää sallit täällä wanhaksi.
5. O Jumala, Sun haltuus annan tieni,
Suo, että käsky's muistan, waikka pieni,
Ojentain niiden mukaan kulkuni,
Sik' kun sen kerran päätän luonasi.

Wirren loputtua luki opettaja rukouksen. Nimenen janottua istuivat lapset jälleen paikoilleen.

2. Ketä me rukouksiamme lähestymme? — kysyi opettaja. — Rukouksiamme lähestymme Jumalaa, — vastasi eräs pieni poika. — Kuka Jumala on? — kysyi opettaja taas. — Jumala on meidän Herramme, taivaan ja maan Luoja, — vastasivat lapset.

Misä Jumala on? — jatkoi opettaja. — Jumala on taivaassa, vastasi eräs lapsista. Ja toinen lapsi lisäsi kohta siihen: Jumala on joka paikassa läsnä. — Onko Jumala siis tässä koulusaliin? — kysyi opettaja. — On! — vastasivat lapset. — Hän on meidän sydämmisjämmein! — Mutta minäkätähden emme näe Häntä? — uskalsi eräs lapsista kysyä. — „Jumala on henki“, — selittivät hänelle toiset, — sentähden emme voi Häntä silmin nähdä. — Kuinka meille Pyhä Raamattu Jumalasta todistaa? — kysyi opettaja. — Lapset vastasivat: Jumala on henki, iankaikkinen, kaikkivaltias, totinen ja laupias.

13. Eero äitinsä haudalla.

Täällä loiskuu
aalto rantahan,
täällä huomaat hautakummun
kauniin, vihannan.

Hiljaa, vaiti,
Eero uinuaa.
Oman äidin vieressähän
uni makeaa.

Tääll' on tyyntä,
tääll' on rauhaisaa.
Elon aallot, mailman myrskyt
hiljaa vajetkaa.

Pienen pieni
olit Eeroni,
kun tuo hellä, armas äiti
hautaan horjahti.

Äidin kanssa
lähti lempi pois.
Kenpä orpolapsen tielle
lempeyttä lois?

Hiljaa, vaiti,
Eero uinuaa!
Oman äidin vieressähän
uni makeaa.

Kenpä sulle
puhui hellästi?
Vuodattaissas kyyneleitä,
kenpä lohdutti?

Luo'os tuonne
silvät ylöspäin!
Luulen kuulevani äänen,
joka lausuu näin:

Kovan leipoi
vieras kakkosen.
Armottoman antoi sanan,
kylmän katsehen.

Tääll' on tyyntä,
tääll' on rauhaisaa.
Elon aallot, mailman myrskyt,
ei ne tänne saa.

Tääll' on lemmen
liekki loistavin,
Täällä riittää rakkautta
osaks' orvonkin.

14. Karta valhetta puheissasi.

1. „Pyytäkää äidiltänne 25 penniä vihkoo ja kynää ostaaksenne“, sanoi opettaja lasten koulusta lähtiessä. — Seuraavana aamuna toi pikku Hannu 15 penniä opettajalle. — „Äidillä ei nyt ollut antaa enempiä“, sanoi Hannu. — „Äiti lupasi toisen kerran antaa lisää“, jatkoi hän hetken mietittyään. Opettaja merkitsi kirjaansa, että Hannu oli maksanut vihosta ja kynästä 15 penniä.

2. Ensimmäinen opetustunti oli kulunut. — Lapset pääsivät ulos leikkimään. — Pikku Hannu oli iloisin kaikista. — Hän heitti palloansa korkealle ilmaan. — Hän juoksi kilpaa tuulen kanssa. — Hän nauroi oikein sydämensä pohjasta, kun tuuli nosti hänen lakkinsa ilmaan ja vei sen katolle. — Mutta opettajan sivuitse juostessaan helisi Hannun taskussa jotain. — Kuuluipa tuo vallan kuin kuparirahan helinältä. — Koulun kello soi. — Välitunti oli loppunut. — Lapset asettuivat riviin ja menivät luokkaan.

3. Tunnin alussa kysyi opettaja: „Kutka teistä ovat pitäneet mielessään sen lauseen, jota teidän tulisi muistaa aina, kun mielitte sanoa semmoista, mikä ei ole totta?“ — Kädellä osoittaen ilmoittivat kaikki lapset muistavansa lauseen. — Pikku Hannu osoitti myös. — „Hannu saapi lausua sen“, sanoi opettaja. — Hannu nousi seisomaan ja lausui selvällä äänellä:

„Karta valhetta puheissasi,
Noudata totuutta toimissasi.
Et valheen juonta kavalaa
Sä Jumalalta salattua saa.“

Viimeistä riviä lausuessaan lensivät Hannun posket punaisiksi. — Ja Hannu käänsi silmänsä pois opettajasta.

4. „Oletteko tarkasti muistaneet, minkä neuvon tuo lauselma antaa?“ — „Olemme! Olemme!“ vastasivat lapset. Mutta Hannun kasvot kävivät entis-

tään punaisemmiksi. — Eikä Hannu rohjennut katsoa opettajaan.

5. Oli lukutunti. — Kirjat avattiin. Lapset lukivat „Pikku Eerosta“, „Nukku-Matista ja Uni-Jukasta“. — Ne olivat lasten mielestä kovin hauskoja luettavia. — Mutta Hannua ei luku huvittanut. — Totisena istui hän paikallaan, silmät yhä alaspäin. — Ja kun opettaja katsahti Hannuun, näki hän kuinka kyynel kyyneleeltä vierähti alas Hannun poskilta.

6. Lukutunti oli kulunut. Kellon sointi kutsui taas välitunnille. — Lapset menivät iloisina ulos leikkimään. — Mutta Hannun käynti oli hidas ja arveleva. — Ulos päästyänsä palasi hän takaisin luokkaan. — Sisälle tultuansa meni hän suorastaan opettajan luo. — „Tässä ovat ne 10 penniä, jotka rahoista puuttuivat“, sanoi hän. — „No, miksi et niitä aamulla antanut?“ kysyi opettaja. — „Minun teki mieleni ostaa niillä nisua“, vastasi Hannu. — „Voi Hannu raukka, kuinka sinä nyt niin ikävästi erehdyit“, sanoi opettaja. — „Pyydä nyt erehdystäsi Jumalalta anteeksi. Pyydä, että Hän auttaa sinua vastedes olemaan uskollisempi.“

„Jumala ompi aina
Laupias armoinen,
Kun lapsi katuvaisna
Turvaapi Hänehen.“

15. *Lapsen laulu.*

<i>Lapsi olen laulavainen</i>	<i>Eipä äidin rakkautta</i>
<i>Pieni vielä voimaton,</i>	<i>Vaivatkaan voi vähentää,</i>
<i>Huvitusta hakevainen</i>	<i>Isän hyvän hartautta</i>
<i>Huikennellen huoleton.</i>	<i>Elon huolet hävittää.</i>

<i>Varjeltuna vanhemmilta</i>	<i>Kielto taikka käskeminen</i>
<i>Armas vietän aikoja,</i>	<i>Armas ompe äidiltä,</i>
<i>Suojeltuna suuremmilta</i>	<i>Opin, neuvon ottaminen</i>
<i>Olen vailla vaivoja.</i>	<i>Intoisempi isältä.</i>

<i>Aina löydän avoimena</i>	<i>Siis on syytä nuoruudessa</i>
<i>Äidin helman hupaisen,</i>	<i>Heitä hyvin kuulemaan,</i>
<i>Isän polven istuimena</i>	<i>Vanhemmille vanhuudessa</i>
<i>Tunnen minä turvaisen.</i>	<i>Vielä arvon antamaan</i>

16. *Merkillinen yrtti.*

1. Rikki tyttöä, Anna ja Maria, lähti kaupunkiin. — Rumpikin kantoi seljässään raskasta taakkaa. — Kaupunkiin oli pitkä matka. — Anna alkoi pian väsyä. — Hän valitti taakan raskautta. — Mutta Maria waan oli iloinen ja puheli.

2. „Kuinka sinä voit olla noin iloinen“, janoi Anna. — „Sinun taakkasi on yhtä raskas kuin minunkin. Enkä minä uskoisi, että sinä olet minua vahvempi ollenkaan“. — „Niinpä kyllä“, vastasi Maria. — „Mutta minulla on yrtti, joka tekee, että taakkani tus-

kin tuntuukaan". — "Sepä merkillinen yrtti", arveli Anna. "Sanoppas minullekin sen nimi ja missä se kasvaa". — "Se yrtti", vastasi Anna, "kasvaa joka paikassa, missä sen vaan annetaan kasvaa. — Sen nimi on kärjivällisyys!"

17. Koti-eläimet.

1. Wallittaa kalat meressä, taiwaan linnut, karja ja koko maa. — Näin janoi Jumala luomisessa ihmiselle. — Sentähden onkin ihmisellä valta ja voima eläimiä kesityttää. — Toinen eläin ei voi toista kesityttää. — Toinen eläin ei voi saattaa toista itseänsä palvelemaan, — eikä vapaasti tahtoansa totelemaan. — Ihminen yksin woipi tehdä sen.

2. Ihminen on kesityttänyt niitä eläimiä, joita hän jokapäiväisen toimeentulonsa eduksi tarvitsee. — Hän on kesityttänyt niitä apulaisioksensa. — Ja niitä pitää hän luonansa kodissaan. — Niille antaa hän ruokaa, hoitoa ja suojaa. — Näitä eläimiä nimitämme siis yhteisellä nimellä kotieläimiksi.

3. Mutta siitä, kuinka ihminen näitä eläimiä hoitaa ja kohtelee, täytyy hänen vastata Jumalan edessä. — Ihmisen täytyy hoitaa niitä tarffuudella. — Jumala waatii sitä. — Ihmisen täytyy suoda niille puhtautta. — Hänen tulee suojata niitä talven pakkaselta. — Hänen tulee walwoa, että ne saawat sopivaa ja kunnollista

ruokaa sekä puhdasta juomaa. — Ihminen ei saa koidella eläimiä kovuudella ja armottomuudella. — Waan hänen täytyy olla ystävällinen ja armelias niille.

18. Koira.

1. Koira on meidän hupaisin koti-eläin. Koira on myöskin hyödyllinen eläin. — Luonteeltaan koira on viisas, oppivainen ja uskollinen. — Talon väkeä kohtaan se on nöyrä ja totteleva. — Mutta vieraalle koira on vihainen ja epäilevä; jopa toisinaan pureekin.

2. Isäntä pitää koiraa toverinaan. — Lapset pitävät sitä ystävänä. — Koira ei ole joutilas laiskuri, vaikka toisinaan siltä näyttää. — *Vahti-koira* vartioitsee kartanoa yöllä ja päivällä. — *Matka-koira* seuraa isäntää matkoilla ja vartioitsee kuormaa. — *Metsä-koira* ajaa metsässä susia, kettuja, jäniksiä, lintuja ja muita otuksia.

Näin annetaan koirille eri nimet sen mukaan, mimmoiseen toimeen niitä käytetään.

3. Koirat ovat hyvin eri-näköisiä. Toiset ovat suuria kuin vasikat, toiset pieniä kuin kissat. — Vieläpä eroavat koirat toisistaan turkkinsa ja värinsä puolesta. — Mainitkaa, lapset, mimmoisia koiria olette nähneet!

4. Koira saa toisinaan taudin, jota nimitetään *ve-si-kau-huk-si*, koska koira taudin kestäessä kau-

histuu vettä. — Varo silloin koiraa, ett'ei se saa purra sinua. — Sillä jos se saa purruksi, niin tarttuu tauti sinuun.

19. Kissa.

1. Kissa on keshnä siemä ja ystävällinen. — Mutta sen ystämyyteen ei ole luottamista. — Usein kun se tulee hyrräten luokse, — niin se kynsien juoksee pois. — Kissa on viekas. — Saatuansa hiiren kiinni, leikkii kissa sen kanssa ennenkuin surmaa. — Se on laskewinaan hiiren pakoön, mutta ottaa sen kohta jälleen kiinni. — Kissa katselee mielellään hiiri-raukan tustia. — Kissa on julmanluontoinen.

2. Ihminen otti kissan palvelukseensa sentähden, että se hävittää hiiriä. — Mutta hiiren loukkaat tekewät saman palveluksen, eivätkä ole niin julmia kuin kissat.

3. Willi eli metsäkissa on peloittawa. — Ihot pyöreät filmät tiiluwat sen päässä, ja pitkää häntäänsä se huitoo siwuilleen. — Se käy toisinaan ihmisenkin kimppuun, jota kesh-kissa kuitenkin nöyränä wäistyy.

Kissalla on hywät filmät. — Se näkee yöllä yhtä hywin kuin päiwälläkin. — Ja sen kuulo on niin tarkka, että se nukkuisaankin kuulee pienimmänkin rasahduksen. — Kissa hoitaa erittäin hellästi poikasiaan.

20. Mirri sairastaa.

1. Ikävän nyt kerron teille:

Mirri sairastui.

Paha oli ilma eilen,

Mirri vilustui.

Nyt on vaivaa ystävällä

— Senhän arvaatkin —

Kaikk' on kipeänä hällä,

Nenä, varpaatkin.

2. Minä häntä silittelin,

Ei hän hyrrännyt.

Maidollakin mainittelin,

Ei hän lerkkinyt.

Äiti makkarankin osti,

Mirrilleni vei,

Mirri päätänsä vaan nosti,

Sanoi: „kiitos, ei!“

3. Viimein isän tohvelihin

Mirri löysi tien;

Kävi sinne kyyryksihin

Ystäväni pien'.

Sh, sh, lapset, hiljaa aivan,

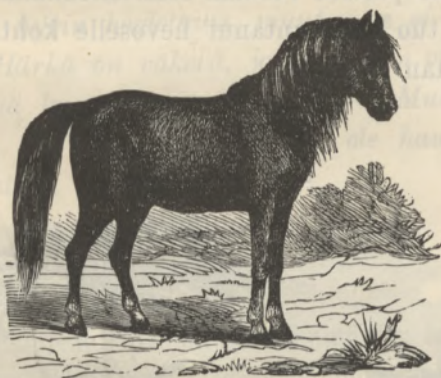
Antaa maata vain.

Uni huomiseksi vaivan

Poistaa pienoltain.

21. Mitä hevonen kertoi itsestänsä.

Minä olen ihmisen hyödyllisin koti-eläin. Minä olen oppivainen. Minä olen kärsivällinen. Minä olen väkevä. Minä jaksan vetää raskaita kuormia. Minä olen rohkea ja pelkäämätön. Sodassa kannan minä herraani vihollisen keihäitä ja kuulia vastaan. Mutta kuitenkin ihminen usein lyö minua armahtamatta. Silloin suren minä katkerasti ihmisen kovuutta. Vaan koska Jumala loi minut ihmisen palvelijaksi, tahdon minä kärsivällisenä noudattaa hänen käskyjensä.

22. Anna hevoselle ruokaa, eläkä ruoskaa!

1. Eräs mies ajoi raskasta kuormaa. — Keli oli kovin huono ja hevonen väsyi matkalla. — Siitä tuo raaka ajomies suuttui armottomasti. — Hän otti ruoskan käteensä, huusi ja löi hevosta kovasti. — Mutta se ei ollenkaan auttanut, hevonen yhä vaan seisoi, eikä jaksanut vetää kuormaansa. — Viimein riisui mies sen valjaista. — Sitten siirsi hän kuorman

tien sivuun ja pani heiniä hevosen eteen. — Mutta hevonen oli niin väsynyt ja pahoilla mielin kovasta kohtelusta, ett'ei sitä syöminen maittanut. — Mies pani kaurojakin sen eteen, mutta ei se niitäkään syönyt. — Vesisangosta se vaan vähä väliä maisteli.

2. Tunnin ajan levätyänsä alkoi hevonen virkistyä. — Veden se joi sangosta kaikki ja alkoi syödä heiniä. Mies tarjosi sille kauroja taaskin ja nyt se söi niitä. — Kahden tunnin kuluttua pani mies hevosen jälleen valjaisiin. — Ja nyt se alkoi vetää kuormaa — eikä pannut vastaan enää ollenkaan. — Minkä tähden ei tuo mies antanut hevoselle kohta lepoa ja ruokaa, vaan ruoskaa?

23. *Lehmä.*

1. Kuvassa näet lehmiä. — Ne ovat koko päivän käyneet laitumella. — Nyt niitä lypsetään. —

Ne antavat runsaasti maitoa, kun saavat olla hyvällä ruualla. — Lehmät purevat ruokansa kaksi kertaa. — Sitä sanotaan märehtimiseksi. — Ja kaikkia niitä eläimiä, jotka märehtivät, kutsutaan märehtijöiksi. — Talvella pidetään lehmät läävässä kytkettyinä. — Sanojaa, millä lehmiä talvella ruokitaan.

2. Mato on ihmiselle terveellistä ja maukasta ruokaa, jota paitsi tuskin tulimme toimeen. — Maidosta saadaan kallista voita ja juustoa. — Ja lehmän lihasta saadaan kaupungissa hyvä hinta. — Lehmä täyttää siis sekä lypsinkiulun että rahakukkaron. — Lehmä on hyvin hoidettava, muuten se ei menesty.

3. Härkä on väkevä, ja toisinaan vihainenkin. — Se vetää kuormaa ja auraakin. — Mutta hitaasti se liikkuu. — Sentähden ei sillä ole hauska lähteä pitkää matkaa ajamaan.

24. Sammas.

1. Sammas oli ihmisen ensimmäinen koti-eläin. — Sen hienowillainen turkki ja hyvänmaakuinen liha herättivät jo aikaisin ihmisen huomion. — Sammas on erittäin arka ja nöyryäluontoinen, ja oli sentähden helppo kesyttää.

2. Sammas antaa ihmiselle vaatetta ja ruokaa. — Sen hienoista willoista kudomme werkaa. — Sen hyvästä lihasta walmistamme hertullista paistia. Sammaan werestä tehdään weririeskaa.

25. Sika.

1. Pienet porsaات ovat oikein iloisia ja sieviä elukoita. Eipä uskoisi niiden tulevan niin rumiksi ja likaisuutta rakastaviksi kuin siat ovat. — Mutta koska sika on hyödyllinen eläin, niin emme saa katsoa sen rumuutta.

2. Kaikki tiedämme sianlihan maistuvan hyvältä. Leivän ja perunan kanssa se varsinkin on herkullista. — Mistäpä joulupaistia saataisiin, jos ei sikoja olisi. — Sian selässä kasvaa harjaksia. Niistä tehdään monellaisia harjoja: vaateharjoja, tomuharjoja, pellavaharjoja, hevosharjoja.

3. Varo karjua! Karju on usein vihainen, ja silloin se on vaarallinen. Sillä on suuret torahampaat, joilla se puree.

26. Kukko ja kanat.

1. Kukko ensikertaa kiekahtaa. Silloin kesä-aamu virkoaa.

*Päivä luomensa nyt avajaa.
Mutta pienet lapset tuutukaa,
Tuutukaatte vielä huoleti,
Siks' kun kukko teille kiekkuvi.*

2. *Kukko toistakertaa kiekahtaa,
Silloin metsän lintu virkoaa.
Tikka rummutellen honkaa lyö,
Ilmoittaapi: „Nyt jo alkaa työ“.
Sirkat pyristävät sulkiaan,
Alkaa päivän aamuveisullaan.*

3. *Kukko kiekku kerran kolmannen,
Silloin nousu-aika ihmisten.
Äiti valpas lähtee lypsämään,
Isä ahkera se kyntämään.
Nuotanvetoon soutaa veikkonen.
Viel' on lasten luona unonen.*

4. *Kukko kiekku kerran neljännen.
Nyt jo kiiru on myös pienoisten.
Pöydällä jo herkut odottaa,
Lämpöisleipää, äidin leipomaa.
Perunat jo höyryy vadissaan,
Kullan karvaa voita rinnallaan.*

1. Kana on yleinen kotilintu. — Luonteeltaan kana on arka ja typerä. — Mutta kuko on itserakas, ylpeä ja riitainen. — Kanat ovat meillä jotenkin yleisiä, sillä ne ovat hyödyllisiä. Niistä saamme munia, höyheniä ja hyvää paistia. — Kuka waan kerran on syönyt linnunpaistia, hän tyllä tietää sen herkkupalaksi.

2. Lapset ja kanat tavallisesti ovat hyvässä suussa keskenään. — Lapset sirottelevat kanoille jyvää — pienivät niille pehmeitä perunoita — purevat niille leipää pieneksi — antavat niille maitoa ja wettä juoda, sekä hywittelevät niitä kaikin tawoin. — Sentähden kanat mielistywätkin lapsiin ja juoksewat kaakattaen lasten jäljessä, milloin waan lapset kartanolla liikkuvat. — Lasten leikkikentällä ovat usein kanatkin mukana.

3. Eräällä afalla oli kana. — Tuo kana muni hänelle kultamunia. — Wihdoin akka ajatteli: „Kanan kuwussa on warmaan paljo kultaa. Minä tapan kanan, niin saan kaiten kullan yht'aikaa haltuuni.“ — Ja tuo

ahne akka tappoi ainoan kanansa. — Mutta kanan siinä ei ollutkaan mitään muuta, kuin mitä on tavallisissa kanoissa.

„Ahneus pettää viisauden“.

27. Warpunen.

1. Höyheniänsä pöyhistellessä istui warpunen katolla. — Lunta oli kaikkialla, minne päin vaan katsottiin. — Pakkanen paukkui, ja lumi titisi. — Talven valta oli ylimmillään. — Warpusta värisytti — nälkä ja pakkasen ahdistivat tuota pientä raukkaa. — Puut olivat kaikki kuuran vallassa, ei ajattelemistakaan, että niistä joitakuita urpuja löytyisi. — Mikä neuvo? — Tuolla kulkee ihminen. — Hän kantaa jotain, joka laahaa maata. — Käyn sinne katsomaan, varisiko maahan mitään, mikä minulle ruuaksi sopisi.

2. Warpunen lensi siihen ja huomasi iloksensa, että äskettäin fuljetetusta olkilyhteestä oli varisnut ruutiin jyväsia maahan. — Siinä se nyt warpunen noukki jyvät ei enää. — Toiset warpuet näkivät sen ja tulivat siihen nekin osaa saamaan.

3. Tämän näki pikku Anni kamarin ikkunasta. — Kohta riensy hän hyökkäsi ja pyysi äidiltään ruokaa warpuille. — Äiti antoi hänelle rynnäkökoko kupillisen, ja nyt Anni kiiruhti pihalle warpuksen luo. — Mutta warpuet säikähtivät ja lensivät pois. — Anni alkoi itkeä, mutta äiti käänsi hänen sirottua rynnäkökoko maahan.

niin warpuset tulewat siihen jälleen, kun heidän nälkä tulee.

4. Anni teki kuin äiti käski, ja tuskin ehti hän kamarin ikkunaan takaisin, kun jo kaikki warpuset olivat tulleet Annin sirottamia ryhniä syömään. — Siitä päivästä alkaen antoi Anni joka päivä ruokaa pikkulintuillille. — Mitä tädähden?

Varpunen Jouluaamuna.

1. *Lumi on jo peittänyt
Kukat laaksoissa.*

*Järven aalto jäätynyt
Talvi pakkasessa.*

Varpunen,

Pienoinen,

Syönyt kesän einehen.

Järven aalto jäätynyt

Talvi pakkasessa.

2. *Pienen tuvan ovella*

Seisoi tyttö kulta.

Tule varpu ilolla

Nouki siemen multa.

Joulu on,

Koditon

Varpuseni onneton.

Tule varpu ilolla

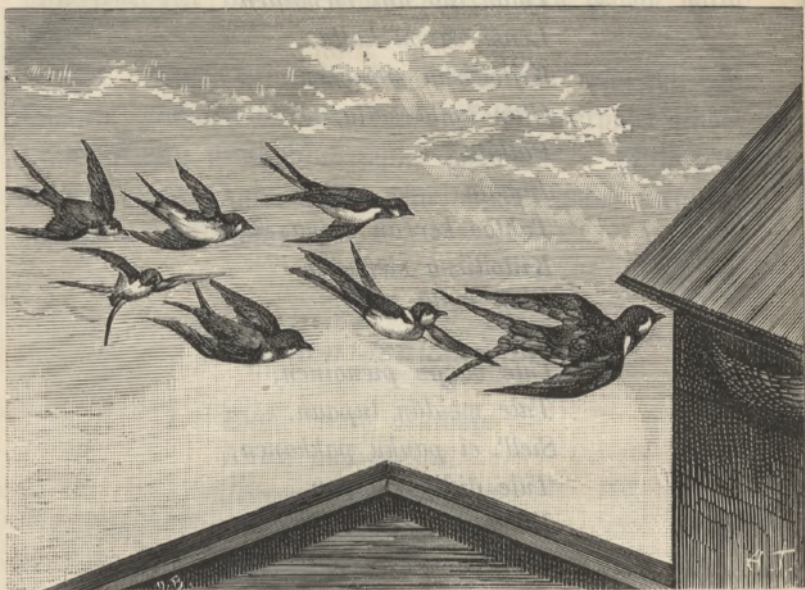
Nouki siemen multa.

3. *Tytön luo nyt riemuiten
 Lensi varpu kulta.
 Kiitollisna siemenen
 Otan kyllä sulta.
 Palkita
 Jumala
 Tahtoo kerran sinua.
 Kiitollisna siemenen
 Otan kyllä sulta.*

4. *Tule varpu pienoinen,
 Tule meidän tupaan.
 Siell' ei pauku pakkanen,
 Tule äidin suojaan.
 Einehen
 Sinullen
 Ja'an omastani.
 Siell' ei pauku pakkanen,
 Tule äidin suojaan.*

5. *En mä ole lapseni
 Lintu tästä maasta.
 Olen pieni veljesi,
 Tulin taivahasta.
 Siemenen,
 Pienoisen,
 Jonka annoit köyhällen,
 Sai sun pieni veljesi
 Enkeleitten maasta.*

28. Pääskyselle.

Di pääsky, lintu pienoinen,
 Sä riemurinta kaunoinen!
 Jo taas en riensit Pohjolaan,
 Jo taas en löysit meidän maan.

Di, tuttu mulle vanhastaan!
 Sun ääntäs taas ma kuulla saan;
 Hoh, terve, terve tultuäs,
 Sä ystäväni armias!

Sä kaunokieli, kultasuu!
 Di, kuinka laulus luonnistuu.
 Kun lennät ilmass' liehuten
 Ja riemuvirttä weisaten.

Min vuoski, pääski, Pohjolaan
 Sä riennät? Di jä riennät waan
 Sen launeutta katsomaan,
 Sen ihanuutt' imehtimään.

Sen saaret, salmet, laaksolet,
 Sen kuusikot, sen koiwikot,
 Sen kuffaset koreudessaan, —
 Et löhynne, pääski, wertojaan!

Sen taiwas ehtookullasjaan,
 Sen aamuruško loistosjaan,
 Ne toi sun, pääski, Pohjolaan,
 Ne sai sun tänne lentämään.

Sun Pohjolassa, herttainen,
 On rakastella rauhainen;
 Sun täällä on lysti ollaşes
 Ja armas aikaellatşes.

29. Pääskynen.

1. Lapset, kaikki te tunnette räystääs-pääskynen. —
 Tuo on siwä pikkulintu, joka rakentaa pesänsä räys-
 täämme alle. Oletteko tarkemmin katsoneet sen pesää?
 Se on oikein taitavasti ja lujasti muurattu asunto.
 Sawiferrotşet ovat tarkasti hywässä järjestyşesssä lado-
 tut, niin että pesä päältä=päin näyttää suomuiselta. —
 Pääskynen sisustaa pesänsä unturilla, joita se noffii
 itsestään.

2. Syksyllä siirtyn päästy lämpimämpiin maihin, sillä se ei kestä talviemme kovia pakkasia. — Mutta kohta, jäiden lähdettyä keväisin, palajaa päästy takaisin. — Silloin huudahtawat kaikki pohjolan asukkaat, suuret ja pienet, ilomielin: „Päästyset ovat tulleet!”

30. Susi.

Susi on julma peto. — Se on hyvin koiran näköinen. Mutta sillä on leveämpi pää ja isompi suu, kuin koiralla. — Sen silmät ovat pienet, sen korvat pystyiset. — Susi tekee usein wahinkoa karjalle. — Ja lammasmaumat ovat siltä vaarassa. — Sentähden maksetaan tapporahaa sille, joka saa suden surmatuksi. — Susi on koiran sukua. Mutta kuitenkin ovat koira ja susi veri-wiholliset keskenään.

Rukiessaan tuli susi eräälle mökille, jossa kuuli lap-
sen itkewän. — „Jos sinä itket, niin annan sinut sudelle”,

— sanottiin mökissä. — Sufi kävi siitä koviin iloiseksi ja odotti pitkän aikaa mökin ovelle. — Itähamärässä tuli mökin isäntä metsästä, pysähty olalla. „Mitä täällä teet“, — kysyi hän sudelta. — „Odotan mökin lasta“, — vastasi susi. — Mökin lapsi kuuli isänsä äänen ja juoksi ulos. Sufi tarttui siihen kiinni, mutta mökin isäntä ampui suden. — Mökin emäntä muisti sanansa ja lupasi, ettei hän koskaan enään puhu niin ajattelemattomasti.

Kerran oli susi pudonnut suden kuoppaan. — Gräs poika kulki siitä ohitse, pilkkasi sutta ja sanoi: „Tuopa nyt oli parahiksi sinulle, jenkkin ilkeä peto“. Mutta samassa putosi poika itsekin samaan kuoppaan. — Sulipa nyt kieli pojan suussa wallan toisenlaiseksi. — „Sufi kulta, etkö söisi omenia pussistani“, — sanoi hän. Sufi tuli pojan luotse. Mutta jäikähkissään tiskasi poika omenan luotaan. Omena lensi kuopan vastapuoliselle reunalle. Sufi otti oivallisen hyppyn, omenaa tavoittaaakseen. Ja pääsi niin pois kuopasta. — Mutta kuinka pojan kävi, siitä ei kerro satu mitään.

Joka toisen wahingolla nauraa,
Se wirittää itsellensä paulaa.

---

31. Kettu.

„Minä olen ihmisen uskollisimman palvelijan, koiran, likeinen sukulainen“, kerskaili kettu. — „Niinpä kyllä“, — vastasi hänelle susi, — „mutta koira häpeää sitä sukulaisuutta. — „Minkätähden?“ — kysyi kettu närkästyneenä. — „Siksi kun sinä viekastelet, peijaat ja petät ketä vaan saat“, — sanoi susi. — „Niin, niin, viisauteni on kuuluisa, mutta sukulaisiani en koskaan petä. — Ollaanhan mekin sukua, sinä ja minä“, — jatkoi kettu ja iski silmää sudelle.

„Eikä minua kenenkään hävetä tarvitse. — Pääni on terävä. — Turkkini pehmeä, ja puhtaan-värinen. — Häntäni on tuuhea ja pitkä. — Käy pesääni katsomaan niin saat nähdä kuinka siististi asun ja kuinka herkkulisesti syön. — Haaskat ovat minua aina inhottaneet. — Jäniksen poikaset ja tuore kananpaisti ovat sitäpaitsi terveellistä ruokaa.“ — Paistia kun mainittiin, herahti vesi suden suuhun, ja hän kävi vallan taipuisaksi kettua seuraamaan. — Kettu oikaisi kylän kautta — kulki metsämie-

hen mökin sivuitse. — „Odota hetkinen tässä. Minä käyn katsomassa, joko täällä kunat ovat munineet, että saisimme kastiketta päivälliseksi.“ — Susi odotti!

Mutta metsämies näki suden aidan takana. — Hän aukaisi hiljaa ikkunan — tähtäsi sutta pyssyllään ja ampui suden kuoliaaksi. — Niin pääsi kettu asuntoaan sudelle näyttämästä. — Vaan sitä se lienee toivonutkin, viekas veijari.

Metsään palatessaan tapasi kettu matkalla kissan. — „Hyvää päivää! Kuinka sinä nykyään jaksat?“ — kysyi kissa ketulta. — Mutta kettu ei olisi tahtonut olla tuttavuudessa noin vähäpätöisen virkamiehen kanssa — hiiren kiusaaja pahanpäiväinen, mikähän lie! — „Hyvää päivää“ — vastasi hän kuitenkin. Ja sanoi sitten pilkallisesti: „Tähän aikaan vaatii elämä paljo viisautta ja oppia. Mitä sinä olet oppinut?“ — „Minä en ole oppinut muuta kuin auttamaan sinua hiiriä hävittämään ja kiipeämään puuhun koiria pakoon“ — vastasi kissa ujustellen. — Kettu naurahi. — „Noh, sillä taidolla ei kauas mennä“ — sanoi hän. — „Minulla on viisautta pää täynnä, ja sukkelia kepposia aina varalla“. — Samassa tuli kaksi koira paikalle. — Kissa kiipesi yhtäkkiä puuhun, ja huusi sieltä ketulle: „Pelasta itseäsi veikkonen kepposillasi!“ — Mutta koirat olivat tarttuneet kettuun. Eikä sitä nyt enää pelastanut, ei sukulaisuus eikä kepposetkaan.

32. Karhu.

Karhu on Suomen suurin ja voimakkain metsäeläin. — Senvuoksi owattin Suomalaiset aina pitäneet karhua suuressa kunniaassa.

Karhulla on usein tapana käydä halmeissa parhailaan kypshyviä jyviä syömässä. — Sitä ei halmeen omistaja tietysti voi sietää, vaan hän koettaa saada karhua halmeesta karkoitetuksi. — Kun siis huomataan karhun halmeessa käyvän, rakennetaan halmeen viereen korkea lawa. Tälle lawalle asettuu kaffi miestä karhua odottamaan, ja kolmas mies kävelee paikalta pois päin terwatut kengät jalassa.

Jonkun ajan kuluttua tulee karhu halmeelle, nuuskii tarkasti ympäristöä ja huomaa halmeesta pois päin wiewät terwatut askeleet. — Karhu arvelee nyt olevansa yffin paikalla ja menee turvallisena halmeeseen. — Mutta miehet lawalla seuraawat tarkasti ja hiljaisina karhun liikkeitä. Ja sopivan tilaisuuden tattuessa am-

puvat he fuoliaakfi karhu raukan, joka ei mitään waa-
raa aawistanut.

Karhu on yleensä rauhallinen luonteeltaan, mutta syö kernaasti lihaa ja raatelee sentähden usein karjaa laitumella. — Kerrotaan kuitenkin, että lehmät toisinaan ovat itse syypäät karhun tuhotöihin. Sillä kun lehmät näkevät karhun, käyvät ne sen kimppuun, aivan samoin kuin tekevät vierasta koiraa nähdessään. — Lehmät siis toisinaan kyllä ovat riidan alkajina, mutta karhu se aina on riidan voittajana.

Karhun sanotaan lapsia rakastavan, eikä tekevän heille mitään pahaa.

Erästä kylästä — niin kerrotaan — katosi kaksi lasta, toinen neljän, toinen viiden vuoden vanha. Lapsia haettiin läheltä ja kaukaa, mutta turhaan, niitä ei löytynyt. — Vihdoin mentiin metsän halki eräälle suurelle suolle. Siellä näkivät hakijat kauhukseen lasten leikkivän suuren karhun kanssa metsän syrjässä. Toisinaan syöttivät he karhulle marjoja, toisinaan istuivat sen selässä repien sen tuuheata turkia. Toisinaan kellahti karhu selälleen, toisinaan se seiso i kahdella jalalla kiikutellen lapsia sylissään.

Vaan huomattuaan aika-ihmisten lähestyvän, hölkytteli karhu metsään, kenellekään mitään pahaa tekemättä.

33. Jumala on kaikki luonut.

Jumala on luonut taiwaan ja maan. Ihmeelliset ja suuret ovat Hänen tefonfa.

Taiwaalla näen päiwällä auringon, yöllä kuun ja kirkkaat tähdet. Niistä opin minä ylistämään Luojan suuruutta ja woimaa.

Kaikkialla on Luojan töitä: ilmassa, maassa, meressä, järmissä ja wirroissa.

Tuolla niityllä käwelewät kotieläimet. Ne ovat kaikki minulle tuttuja. Ne ovat luodut ihmistä palwemaan. Monella tavalla ovat ne hänelle hyödyksi.

Metsissä on paljon muita eläimiä. Olen kuullut puhuttawan karchusta, sudesta ja tetusta, jotka ovat petoeläimiä. Olen nähnyt siellä aran jäniksen ja ketterän orawan. Monta muuta eläintä on siellä.

Tuolla lentää nopea pääskynen. Tunnen paljon muitakin lintuja. Tutuimmat ovat minulle kikko ja kanat, jotka ovat kesyjä kotilintuja.

Hupaista on kävellä metsissä suurien puiden ja pensasten warjossa. Ihana on katsella niittyjä ja kenttiä, joita ruohot ja joreat kukkaiset koristawat. Pellolla taas kaswawat monet wiljakaswit, joiden jyvistä walmistamme leipää ja muutakin ruokaa.

Suuret ja ihmeelliset ovat kaikki nämä Jumalan työt. Hyödyllistä ja opettawaista on niitä tutkia. Mutta ihmeellisin ja ylewin kaikista Luojan luomista on ihmisen. Hänet loi Jumala alussa omaaksi kuwaksensa ja waltiaaksi luonnon ylitse.

Minäkin olen ihminen. Baikka olen vielä lapsi, tulee minun kuitenkin jo osata kiittää Jumalaa kaikesta, mitä Hän on minulle antanut. Hän antoi minulle ruumiin ja kaikki sen eri jäsenet. Hän joi minulle ajatuksen ja puheen lahjan. Hän antoi minulle kuolemattoman sielun. Kerran päättyy elämäni täällä maan päällä. Mutta minun sieluni elää vielä kuolemankin jälkeen. Minun tulee täällä eläessäni etsiä Jumalaa, että minun sieluni saisi iankaikkisen elämän Hänen luonansa taivaassa.

34. Kukkaistarha.

1. *On Ellillä kukkaistarha,
Sitä hoitaa hän hellien.
Siellä kasvavi orvokit, liljat
Ja ruusutkin loistellen.*
2. *Metsän kirkkaasta lähteestä vettä
Hän kantavi kukilleen,
Ja paistamaan aurinko kultaa
Hän anovi armailleen.*
3. *On Ellikin pieni taimi,
Mi kasvaa ja kukoistaa,
Vaan kukkaistarrassa, jonka
Maan lapset muodostaa.*
4. *Tuota tarhaa ken sitä hoitaa?
Isä ylhäinen, armoisa,*

*Ja tarkasti pienimmän tarpeen
Hän tuntevi taintensa.*

5. *Elon kirkkaasta lähteestä vettä
Hän kantavi lapsilleen.
Ikivaloisan auringon paistaa
Hän antavi armailleen.*
-

35. Kuun tarina.

Minä mielelläni katselen lasten makuukamareita, kertoi kuu. — Ja kuuleppas nyt, kun kerron mitä minä kerran näin: Lyhyessä sängyssään istui paitasillaan pieni poika. — Hänen silmänsä loistivat ilosta. — Hänen suunsa hymyili. — Hän oli kovin onnellisen näköinen. — Kädessään oli hänellä hopeamarkka. — Sitä hän käänteli ja katseli. — Sille hän hymyili. — Se oli ensimmäinen raha, jonka hän omalla työllään oli ansainnut.

„Kitkeppäs, Ilmari, tämä kukkalava rikkaruohoista puhtaaksi, niin annan sinulle markan,“ oli isä sanonut. — Pikku Ilmari oli heti kohta ryhtynyt työhön. Ja kun työ oli tehtynä, niin oli hän isältä saanut tuon uuden uutukaisen hopeamarkan. — Eikä hän malttanut siitä markasta luopua vielä silloinkaan kun maata pani.

Mutta uni alkoi viimein painaa silmäluomia. — Näkö himmeni ja pää vaipui hiljaa tyynylle. — Il-

mari nukkui. — Mutta hopeamarkastaan hän ei luopunut sittenkään. — Sitä pudisti hän kädessään kuin olisi peljännyt, että joku ryöstää hänen aarteensa.

Ilmarin huulet liikkuiivat hänen nukkuissaan. — Luultavasti oli hän puhuvinaan siitä, mitä tehdä tällä suurella rikkaudellaan. — Mutta huulet liikkuiivat toisen kerran, ja Ilmari sanoi ääneensä: „Siinä saat, Eetu raukka. Osta sinä sillä leipää itsellesi“. — Samassa oikaisi hän kätensä, ja hopeamarkka kilahti lattialle. — Ilmari hymyili suloisesti unissaan. — Onnellinen tyytyväisyyden tunne kuvastui hänen kasvoillaan.

Kentiesi tulee Ilmari kerran rikkaaksi! — Vaan tehnevätkö tuhannet markat hänet koskaan niin iloiseksi kuin tämä yksi markka teki? — Ja kiiltänevätköhän ne niin kirkkaina ja puhtaina kuin tämä markka kiilsi? — Ilmari tulee suurena ehkä anteliaaksi köyhiä kohtaan? — Suokoon Jumala hänen silloinkin tuntea samaa onnea, kuin ensimmäistä markkaansa antaessaan.

36. Söpu hynvä mahwistaa,

Riita häijn masentaa.

1. Gräässä torpassa asui leski viiden lapsensa kanssa. — Wähän matkan päässä torpasta oli talo. — Talossa oli seitsemän lasta. — Talon lapset olivat pienestä pitäen olleet riitaijet keskenään. — He riiteli-

wät milloin waatteista, milloin makeisista, milloin leikkikaluista. — He wertailivat aina, kun saivat jotain, kufin osaanja toisten osiin. Ja toisten osat olivat aina oleminaan isommat ja paremmat. Siten oli heillä aina tyytymättömyys, riita ja tora valmiina. — Sama oli asia, jos heille jotain annettiin, taikka jos heitä ilman kinf jätettiin.

2. Torpassa oli wallan toifin. — Harwoin äidillä siellä olifkaan mitään erityisempää lapsilleen antaa. — Hän waan kiitti nöyrästi Jumalaa, kun riitti leipää pienokaisien syödä. — Mutta toifinaan tapahtui kuitenkin, että äiti työstä tullessaan toi jotain mukanaan. — Milloin hän toi waatteita, milloin jotain herkkuisempaa syötävää, milloin taas jonkun leikkikalun. — Ja silloin oli aina torpassa ilo ylimmillään. „Kuka antoi?“ „Kuka antoi?“ kysyiwät lapset yhteen ääneen. — Tallifefsti äiti siihen wastafi: „Pappilan rouwa.“ — „Woi kuinka hän on hywä ja kiltti,“ — sanoiwat lapset. — Ja maata pannesjaan rukoilivat kaikkea hywää „pappilan rouwalle.“

3. Wuosia oli kulunut. — Lapset olivat kaswanneet ifoiksi. — Talon isäntä oli kuollut. — Ja hänen lapsensa yhä riiteliwät. — Nyt he riiteliwät perintöosuukfistaan. — Se riita oli keftänyt monta vuotta. — Ja se oli maksanut paljon rahaa. Siwättä he mieles-tänsä päässeet omillensa ollenkaan. — Talon emäntä furi lastensa eripuraisuutta. — Mutta nyt hänen surunsa oli kowin myöhäinen. — Nyt ei hän niille enään mitään woinut. — Toifet heistä mieliharmista sairast-

tuimat, toiset riitakulunkien tähden köyhdyivät. Ja kaikilla heillä oli ikävä ja tyytymätön olo.

4. Torpan lapset olivat jo palveluksessa. — Palloistanja toivat he ojan kotia. — Sillä kustansivat he maata sulalle. — Eikä pitkää aikaa wiipynytään, ennenkuin torpassa saatiin koko lailla peltomaata. — Itse laittelivat he kuntoon torpan huoneuksia, jotka wanhuuttaan olivat huonoiksi käyneet. — Heronen ja kaksikin lehmääkin saatiin ostetuksi.

5. Mitä oli käynyt vanhaaksi, hän ei jaksanut enää torppaa hoitaa eikä taloon päivätöitä tehdä. — Sestähden olivat torpan lapset muoroin kolme palvelemaassa ja kaksikin kotona. Näin kului heiltä aika, — ahkeruus toi heille tyytyväisyyden — tyytyväisyys toi onnea.

6. Mutta aika rienäsi yhä edelleen. — Torpan lapset menivät naimisiin ja laittoivat itse kunkin oman kodin itselleen. — Wanhin lunasti kotitorpan itsellensä. — Mutta yhä edelleen he neuvoivat ja auttoivat toinen toistaan. Näin pääsivät he kunkin hyviin waroihin ja saavuttivat murheettoman toimeentulon. — Ja torpan muorilla oli vanhoilla päiviillään iloa lapsistaan.

Kas kuin' on kaunis sowingto

Rakkaissa veljeksissä,

Yksimielisyys ja suosio

Rakissa lähtöksissä;

Se on kuin woide kalliin,

Jonk' antaa Isä armahin

Rakkaille lapsillensa.

37. *Lasten Joululaulu.*

1. *Joulupuu on rakennettu,
Joulu on jo ovella,
Namusia ripustettu
Ompi kuusen oksilla.*
2. *Kuusen pienet kynttiläiset
Valaisevat kauniisti.
Ympärillä lapsukaiset
Laulelevat sulosti.*
3. *Kiitos Sulle, Jesuksemme,
Kallis Vapahtajamme!
Kun sä tulit vieraaksemme,
Paras joululahjamme.*

4. *Tullessasi toit Sä valon,
Lahjat rikkaat runsahat,
Autuuden ja anteeks'-annon,
Kaikki taivaan tavarat.*

38. Joulusatu.

1. Oli Jouluaatto. — Lattialla seisoivat joulu-kuusi. — Oksat olivat täynnä kynttilöitä, makeisia ja koristuksia. — Äiti sytytti jo viimeiset kynttilät. — Nyt ovet avattiin. — Lapset hyppäsivät sisään. — Ilmoa oli heidän sydämissään, ilmoa heidän silmissään. Mutta samassa koputettiin ovea. — Ja sisään astui joulu-ukko. Hänellä oli pitkä parta ja leveä hattu. Kädessä oli keppi ja säkki selässä.

2. „Lieneekö hyviä lapsia talossa“, kysyi ukko. — „On kyllä“, vastasivat lapset. — He toivoivat, että ukko antaisi joululahjoja.

3. „Kuulkaa, pienokaiset“ — sanoi ukko — „minä olen joka vuosi tuonut teille lahjoja, tahdotte te nyt antaa lahjoja minulle. — Nyt on Suomessa kova nälkä-vuosi. — Säkkini on täynnä lahjoja, joita vien köyhille lapsille. — Jos tekin tahdotte niille lahjaa lähettää, niin tehkää se kiireesti. Minä en jouda odottamaan.

4. Lapset hämmästyivät ensin vähän. — Mutta kun näkivät, että isä avasi rahakukkaronsa ja äiti

otti leipiä tee-pöydältä, niin alkoivat hekin poimia namusia joulukuusesta. — Se olikin ainoa, mitä he voivat lahjottaa. — — Ukko meni. — Namusia oli vähemmän, mutta iloa oli ehkä enemmän, Sillä ilo jakaen kasvaa.

5. Mutta yksi tässä vaan ei ollut iloinen. — Se oli pikku Helmi. — Sillä hän ei ymmärtänyt koko asiasta muuta, kuin että jäi ilman joululahjoja ja namusia. — Kun Helmi näki, että siskot antoivat kaikki ukolle, niin pisti hän salaisesti omaan taskuun, sen minkä itse poimi. — Mutta namuset polttivat taskussa. — Ei hän niiltä saanut rauhaa. — Ne polttivat niin, että pienet sormet eivät saaneet niihin kosketuksi. — Ja mikä kummallisinta oli — isän ja äidin silmätkin Helmin mielestä polttivat. Eikä hän voinut isän ja äidin silmiin katsoa.

6. Ilta loppui. — Äiti nosti Helmin sänkyyn. Luki rukouksen hänen kanssaan ja suuteli häntä. — Mutta mikä kumma nyt oli? Äidin suutelokin poltti! — Helmi vapisi. — Hän pisti päänsä peitteen alle ja tahtoi nukkua. — Mutta kaikki poltti — peitto poltti, sänky poltti! Ei Helmi raukka saanut unta silmäänsä. —

7. Kaikki nukkuivat! — Helmi yksin valvoi! „Nouse kiireesti ja tule minun kanssani“, kuuli hän jonkun sanovan. Hui, kuinka hän pelkäsi. — Hän painoi silmät kiinni, lujaa kiinni. — Mutta kuitenkin näki hän joulu-ukon. — Ukko nosti hänet sängystä, pisti hänet turkkiinsa alle ja lensi ulos ikkunasta. — Ukko lensi kiireesti eteenpäin. Mutta ei Helmi uskaltanut kysyä mihin. —

8. Ukko seisahtui. Helmi katseli ympärilleen. Edessään oli ikkuna. Siitä katseli hän isoon tupaan. — Väki siellä oli vastikään syönyt. — Jouluruokana oli heillä leipää ja vähän keitosta. — Vanhus pani kädet ristiin ja kiitti Jumalaa. — Sitten lausui hän: „Siunatut olkoot ne hyvät ihmiset, jotka armahtivat meitä.“ —

9. Taas pisti joulu-ukko Helmin turkkinsa alle ja lensi kiireesti eteenpäin. — Nyt seisahtui hän pienen tuvan eteen. — Siellä oli vaan kaksi ihmistä. — Kalpea vaimo makasi sängyssä ja pieni tyttö istui hänen vieressään. — Äkkiä avattiin ovi ja pieni poika juoksi sisään. „Äiti, äiti, meidän ei tarvitse kuolla nälkään“, — huusi hän — „katso mitä joulu-ukko toi meille!“ — „Äiti, äiti“, sanoi tyttökin, „tässä on ruokaa, syö armas äiti.“ — Mutta äiti ei enää vastannut mitään. — Äiti ei enään liikahtanut. — „Voi, veliseni!“ — huusi tyttö ja itki katkerasti — „Tämä tuli liian myöhään, äiti on jo kuollut.“ —

10. Kolmannen kerran lensi ukko kiireesti eteenpäin. — Helmi sai taas nähdä pienen tuvan. — Lattialla istui joukko lapsia. — Heillä oli jokaisella vehnärinkeli kädessään. Ja se rinkeli oli aivan samanlainen kun äidin pöydällä oli ollut. — Pöydällä oli kori. Siitä otti lasten äiti omenia, mesileipiä, rinkeliä ja muita namusia. — Kun Helmi näki nämät namuset, alkoi hänen pieni sydämmensä tykyttää. — Kaikkihan ne olivat samanlaiset kun kotona oli ollut. — Lasten äiti otti korin pohjasta rahoja. — Ja nekin olivat aivan yhdenlaiset kuin isän antamat. —

11. Vielä Helmi näki kuinka lapset ja heidän äitinsä panivat kädet ristiin. Mutta mitä ne sanoivat, sitä hän ei kuullut. — Hän vaan kuuli kuinka hänen oma sydämmensä tykytti. — Hän vaan tunsu ja ymmärsi, etteivät ne voineet häntä kiittää. Hän kuin oli pistänyt kaikki omaan taskuunsa. — Helmi rupesi itkemään. — Ukko otti hänet oikein syliinsä, katsoi häntä lempeästi silmiin ja sanoi: „Nyt tiedät, minkä tähden en minä tänä vuonna tuonut teille joululahjoja. Ja ne rinkelit, jotka eilen taskussa sormiasi polttivat, olisivat tuottaneet paljon iloa, jos olisit ne minulle antanut.“

12. „Mutta nyt olemme kotona. Tässä on sängynsi. Nuku nyt, Helmi parka. — Jumala sinua siunatkoon“, sanoi joulu-ukko ja suuteli Helmiä. — Mutta tämä suutelo ei polttanut. Helmi tuli siitä vaan niin onnelliseksi, että tahtoi ukkoa katsella ja kiittää. — Mutta kun hän avasi silmänsä oli ukko poissa. — Hänen oma äitinsä istui sängyn laidalla. Ja Helmi huusi: „Äiti, äiti, missä on joulu-ukko? — Vai tiedätkö sinäkin, että eilen pistin omaan taskuuni ne rinkelit, joita olisi pitänyt köyhäin lasten joulu-iloksi antaa?“ — Surullisesti katsoi äiti Helmiin ja sanoi hyvin lempeästi: „Eilen kävi meillä hyvä joulu-ukko. — Hän opetti, mikä joulun oikea ilo on. — Sitä ukkoa ei pidä unhottaa, vaan kiitollisuudella muistella!“

39. *En ole liian pieni.*

*En ole liian pieni
Lapseks' Jumalan.
Hänen käskyjäänsä
Mielin noudatan.*

*En ole liian pieni
Kuuliaisena
Hellän isän, äidin
Olla lapsena.*

*En ole liian pieni
Enkä halpakaan
Temppelinä Pyhän
Hengen olemaan.*

*En ole liian pieni
Kodin valoksi,
Joka Jesuksesta
Riemuin kertoopi.*

40. *Jasten joulu-wirsi.*

*Nyt, lapset pienet, laulakaa
Ja juhla-wirsi weisatkaa:
Jo joulu joutui toivottu,
Tai juhla kaikkein kaimattu.*

Me lahjan katoomattoman
 Nyt saimme sanomattoman,
 Kun Jeesus syntyi maailmaan
 Ja saatti meille taivahan.

Hän koota kaikki kansakseen
 Ja ottaa heitä lapsikseen,
 Ja vihdoin wiepi helmoisjaan
 Kuolleisja kottiin autuaan.

Siell' kynttilöitä firkkaimmat
 Me luojan luona loistamme
 Ja oomme oksat kuusosen,
 Mit' kesän kantaa ikuisen.

Siis, kiitos Jesu kaunoinen,
 Kun tulit, olit armoinen!
 Sun omaksesi meitä
 Myös ota, hoida iäti.

41. Orvon huokaus.

Oi liesi jos lämpöinen
 mulla nyt ois,
 Niin hiipisin kylmästä
 myrskystä pois.

Ja liedestä hehku
 se mieleeni tois

Vaan hoivaa, ja poistaisi
murehet pois.

Mut liedestä lämpö
se syömmeeni saisi,
Ja kaihon ja huolen
se huojentais.

Voi liesi jos lämpöinen
mulla nyt ois,
Niin hiipisin kylmästä
myrskystä pois.

42. Aamulla.

Jo päivä paistavi,
nyt nousen vuoteeltain.

*Rauhassa maata sain,
oi, kiitos Luojani!*

*Oi, kiitos Luojani,
kun yöllä suojelit,
voimani vahvistit,
armias Isäni!*

*Mun tääkin päivä suo
toimia turvissas,
vahvista voimallas
ja puhdas sydän luo.*

43. Pienokaisen aamu-rukous.

*Yöllä hyvin nukuin
Kansja fiskojen,
Terwehenä nousin,
Kiitos Herrallen.*

*Päivän työhön jälleen
Hoin saavun näin,
Syömmeni aatos nousee
Taimahasen päin.*

*Anna armos Herra
Tänä päivänä,
Että jälleen saisin
Olla terveenä.*

Hoida isä, äiti,
 Holho siiskottin,
 Suojaas heidät suljen,
 Herra armahin.

Hywin suo mun tehdä,
 Sua palwella,
 Difeata tietä
 Mua johdata.

Päiwälläfin ole
 Herra fansfani,
 Suojaa, siunaa taitffi
 Työni, tefoni. —

44. Rukouksia.

Jumala meitä suojelee ja varjelee. Jumala meille antaa kaikki tarpeemme. Jumala näkee mikä meille hyödyksi on. Jumala, meidän taivaallinen isämme, pitää murheen meistä. Häntä tulee meidän kuulla, kun-
 nioittaa, kiittää ja ylistää,

Herra, Luoja taivasten,

Isä armas ihmisten,

Tukemme ja turvamme,

Edessäs nyt nöyryimme.

Taivahan Sä tähtineen,
 Maan ja ilman täyteen
 Ihmehiä kaikki loit,
 Kaikki lahjat meille soit.

Sult' on päivän kirkkaus,
 Kukkasenkin kauneus,
 Sulta ihmisjärki myös,
 Kaikki, Herra, on Sun työs.

Suo siis, että voisimme
 Hyvin käyttää kuntomme.
 Työllemme suo siunaus,
 Toivollemme tointumus.

— inöy

„Isä ja äiti ovat kaiketi jo opettaneet teille useampia rukouksia. — Tahdotteko nyt lukea niitä, että minä saan kuulla, mitkä rukoukset te taidatte“, sanoi opettaja koulussa. Ja lapset lukivat:

Herra siunatkoon meitä ja varjelkoon meitä! Herra valistakoon kasvonsa meidän päällemme ja olkoon meille armollinen! — Herra kääntäköön kasvonsa meidän puoleemme ja antakoon meille ijankaikkisen rauhan! Nimeen Isän, Pojan ja Pyhän Hengen. Amen.

Isä meidän, joka olet taivaissa! Pyhitetty olkoon Sinun nimesi. Lähestyköön Sinun valtakuntasi. Tapahtukoon Sinun tahtosi niin maassa kuin taivaassa. Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme. Ja anna meille meidän syntimme anteeksi, niinkuin mekin anteeksi annamme meidän

velvollisillemme. Ja älä johdata meitä kiusaukseen. Mutta päästä meitä pahasta. Sillä Sinun on valtakunta, voima ja kunnia ijankaikkisesti. Aamen.

Suloista on ajatella, että meillä on rakas Isä taivaassa, joka näkee ja tietää kaikki puuttemme, kaikki tarpeemme. — Suloista on ajatella, että saamme Häntä lähestyä, hänelle uskoa haikki ilomme, kaikki murheemme. — Nyt minä opetan teille rukouksen, lapset. — Pankaa kädet ristiin ja kuunnelkaa tarkasti:

Armollinen, rakas Jumalani, Sinua minä kiitän! — Sinä olet antanut minulle isäni ja äitini. Sinä olet heitä varjellut vaarasta. — Minä rukoilen Sinua, opeta minua kuuliaiseksi lapseksi. — Johdata minua, etten Sinun, enkä vanhempieni mieltä pahottaisi.

Herra, isän nimi Sulla
 On, ja isän rakkaus.
 Suo siis tykösi mun tulla,
 Kuule lapses rukous!
 Armollasi auta mua,
 Että aina päivin, öin,
 Ajatuksin, puhein, töin
 Etsisin vaan yksin Sua.
 Ja kun päättyy aika tää,
 Saan Sua ijät ylistää.

45. *Enkeli ohjaa.*

*Maan korvessa kulkevi
lapsosen tie.*

*Hänt' ihana enkeli
kotihin vie.*

*Niin pitkä on matka,
ei kotia näy —
vaan ihana enkeli
vieressä käy.*

*On pimeä korpi
ja kivinen tie,
ja usein se käytävä
liukaskin lie.*

*Niin pianhan lapsonen
langeta vois,
jos käsi ei enkelin
kädessä ois.*

*Ja viettelys vieroja
verkkoja vaan
on laajalle laskemut
korpehen maan.*

*Niin pianhan niihinkin
tarttua vois,
jos käsi ei enkelin
kädessä ois.*

*Maan korvessa kulkevi
lapsosen tie.*

*Hänt' ihana enkeli
kotihin vie.*

*Oi laps', ethän koskaan
ottaa sä vois
sun kättäsi enkelin
kädestä pois.*

III. Kertomuksia Vanhasta Testamentista.

1. Maailman luominen.

Moj. 1 — Alussa loi Jumala taiwaan ja maan. Ja maa oli autio ja tyhjä, ja pimeys oli syvyyden päällä; ja Jumalan Henki liikkui wetten päällä.

Ja Jumala sanoi: „tulkoon valkeus“, ja valkeus tuli. Ja Jumala eroitti valkeuden pimeydestä ja kutsui valkeuden päiväksi ja pimeyden yöksi. Ja tuli ehtoosta ja aamusta ensimmäinen päivä.

Toisena päivänä loi Jumala taiwaan avaruuden. Kolmantena päivänä eroitti Jumala vedet maasta ja kasiwatti maasta ruohot ja hedelmälliset puut. Neljäntenä päivänä loi Jumala auringon, kuun ja tähdet. Viidentenä päivänä loi Jumala kaikkinaiset eläimet, joita vedet kuohuivat, ja kaikkinaiset linnut. Kuudentena päivänä loi Jumala kaikkinaiset maan eläimet.

Ja kun Jumala oli kaikki nämät luonut, sanoi hän: „tehkäämme ihminen meidän kuwaksemme, meidän muotomme jälkeen: ja he wallitkoot kalat meressä ja taiwaan linnut ja karjan ja koko maan“. Ja Jumala loi ihmisen omaksi kuwaksensa, Jumalan kuwaksi hän sen loi: mieheksi ja waimoksi loi hän heidät. Ja Jumala siunasi heitä ja sanoi: „olkaat hedelmälliset ja lisääntykää ja täyttäkää maa, ja tehkää se alamaiseksenne; ja wallitkaat

kalat meressä ja taivaan linnut sekä kaikki eläimet maan päällä". — Ja Jumala katsoi kaikkia, mitä hän tehnyt oli, ja katso, ne olivat sängen hyvät. Ja tuli ehtoosta ja aamusta kuudes päivä.

Ja Jumala lepäsi seitsemäntenä päivänä kaikkista teoistansa. Sentähden siunasi hän seitsemännen päivän ja pyhitti sen.

2. Paradiisi ja ensimmäinen ihmispari.

1 Mos. 2. — Ihmisen luomisessa kävi näin: Herra Jumala tefi ensimmäisen ihmisen (Adamin) maan tomusta ja puhalsi hänen sieramiinsa elävän hengen: ja ihminen tuli eläväksi sielukfi.

Ja Herra Jumala istutti Paradiisin Edenissä ja kasvatti maasta kaikkinaiset puut, ihanaiset nähdä ja hyvät syödä, ja elämän puun keskelle Paradiisia, sekä hyvän ja pahan tiedon puun. Ja Herra Jumala otti ihmisen ja pani hänen Edenin Paradiisiin, wiljelemään ja wartioimaan sitä. Ja Herra Jumala käski ihmistä, sanoen: „syö vapaasti kaikkinaisista puista Paradiisissa; mutta hyvän ja pahan tiedon puusta älä syö; sillä jona päivänä sinä siitä syöt, pitää sinun kuolemalla kuoleman.“

Ja Herra Jumala sanoi: „ei ole ihmisen hyvä olla yksinänsä; minä teen hänelle avun, joka on hänelle sopiva“. Ja Herra Jumala pani raskaan unen Adamiin, ja hänen nukkuisensa otti hän yhden hänen kylkiluistansa, ja täytti sen paikan lihalla. Ja Herra Jumala rakensi waimon siitä kylkiluusta, ja toi sen Adamin eteen. Ja Adam sanoi: „tämä on nyt luu minun luistani ja liha minun lihastani“.

3. Syntiinlanteemus.

1 Mos. 3. — Mutta kärke oli kavalin kaitfia eläimiä maan päällä, ja se janoi waimolle: „olisiko totta Jumala sanonut: älkää syökö kaitfiinaisista puista Paradiisissä?“ Niin waimo wastasi: „me syömme niiden puiden hedelmiä, jotka ovat Paradiisissä; mutta sen puun hedelmästä, joka on keskellä Paradiisia, on Jumala sanonut: älkää syökö siitä, ettette kuolisi“. Niin kärke janoi: „ette juinkaan kuole; waan Jumala tietää, että jona päivänä te syötte siitä, aukenewat teidän silmänne, ja te tulette niinkuin Jumala tietämään hyvän ja pahan“. Ja waimo näki, että siitä puusta oli hywä syödä, ja että se oli ihana nähdä, sekä suloinen puu antamaan hymärrystä: ja otti sen hedelmästä ja söi, ja antoi miehellensä ja hänkin söi.

Silloin aukeniwat heidän molempain silmät, ja he äkkäsiwät olewanja alasti. Ja he kuuliwat Herran Jumalan äänen, ja he hymysiwät Jumalan karkoin edestä puiden sekään Paradiisissä. — Ja Herra kutsui Adamin ja janoi: „Adam, kussas olet?“ Ja Adam janoi: „minä kuulin sinun äänes, ja pelkäsin; sillä minä olen alasti; sentähden minä hymysin“. Mutta Jumala janoi: „kuka sinulle ilmoitti, että alas olet? Etkö ole syönyt siitä puusta, josta minä sinua haastoin syömästä?“ Niin janoi Adam: „waimo, jonka olet minulle antanut, antoi minulle siitä puusta, ja minä söin“. Silloin Herra Jumala janoi waimolle: „mikäsen sen teit?“ Waimo wastasi: „kärke petti minun ja minä söin“.

Niin Herra Jumala janoi kärkeelle: „että tämän teit, kirottu ole sinä kaitista fedon eläimistä: sinun pitää käymän watsallas ja syömän maata kaiten elinaitas. Ja minä panen wainon sinun ja waimon välille, ja sinun siemenes ja hänen siemenensä välille; se on rikki

polkewa sinun pääs, ja sinä olet pistävä häntä kanta-
päähän."

Waimolle sanoi Jumala: „sinun pitää synnyttämän
lapsia kivulla, ja miehes puoleen pitää sinun halus ole-
man". Ja Adamille sanoi hän: Otsas hiesssä pitää
sinun syömän leipää, siksi kun maaksi jälleen
tulet, ettäsi siitä otettu olet: sillä maa sinä olet
ja maaksi pitää sinun jälleen tuleman". — Ja Adam
antoi emännälensä nimen Ewa, että hän on kaikkein
elävään äiti.

Ja Herra Jumala ajoi ihmisen ulos Paradiisista
wiljelemään maata, ja pani Kerubimin paljaalla wälk-
kywällä miekalla wartioitsemaan elämän puun tietä.

Mich. 6: 8. Joel. 2: 13. 32. Mal.3: 1.

4. Kain ja Abel.

1 Mos. 4. — Ewa synnytti ensimmäisen poikansa ja
kutsui hänen Kainiksi. Toisen poikansa hän kutsui Abe-
liksi. Abel tuli lampuriksi, mutta Kain peltomieheksi.
Kerta Kain uhrafi Herralle lahjan maan hedelmästä;
ja Abel myös uhrafi laumansa esikoisista. Niin Herra
katsoi leppymisestä Abelin ja hänen uhrinsa puoleen. Mutta
Kainin ja hänen uhrinsa puoleen ei hän leppymisestä kat-
sonut. Silloin Kain vihastui sangen kowin, ja hänen
muotonsa muuttui. Niin Herra sanoi Kainille: „missis
olet vihainen? Ja missis muutos muuttuu? Eikö niin:
jos hywin teet, niin katsantos on iloinen, mutta josles
hywin tee, niin synty wäijhy owen edessä, ja hänen hi-
monsa on sinuun? Mutta hallitse sinä häntä". Kuiten-
kin fitte, heidän kedolla ollessansa, karkasi Kain weljensä
päälle ja tappoi hänen.

Niin Herra sanoi Kainille: „kussa on veljes Abel?“ Kain vastasi: „en tiedä; olenko minä veljeni wartia?“ Herra sanoi: „mitäs olet tehnyt? Veljes weren ääni huutaa minun tyköni maasta. Ja nyt, kirottu ole sinä! Kulkiana ja pakolaisena pitää sinun oleman maan päällä“. Niin Kain sanoi: „minun surkeuteni on suurempi, kuin että sen kantaa voisin“. Ja Kain läksi Herran kasvoin edestä ja asui itään päin Edenistä; ja hän rakensi kaupungin, jonka hän kutsui poikansa Hanokin nimellä.

Mutta Ewa synnytti jälleen pojan ja antoi hänelle nimen **Set**.

5. Wedenpaisumus.

1 Moos. 6—9. — Ihmiset rupešivat lisääntymään maan päällä. He elivät siihen aikaan sangen korkeaan ikään. Adam oli 930 ajastaitainen, kun hän kuoli. Setin sikiöistä syntyi seitsemännessä polvessa Adamista Metusala, joka eli 969 ajastaitaa. Hänen poikansa poika oli **Noaf**.

Mutta koska ihmiset lisääntyivät maan päällä, lisääntyi heidän pahuutensaakin. Silloin sanoi Herra: „ei minun henkeni ole vallitseva ihmisessä iankaikkisesti, hän on erhettyksensä liha“. Ja Herra antoi ihmisille vielä satakaksikymmentä vuotta parannuksen aikaa. Waan kun ihmiset eivät tehneet parannusta, sanoi Herra: „ihmisen, jonka minä loin, tahdon minä hukuttaa maan päältä“.

Mutta Noaf löysi armon Herran edessä, sillä hän oli hurstkas ja eli jumalisesti. Ja Jumala sanoi Noafille: „tee itselles arkki hongasta, ja terwaa se sisältä ja ulkoa. Sillä minä annan tulla wedenpaisumisen maan päälle hukuttamaan kaikkea lihaa. Mutta sinun kansas-

minä teen liittoni, ja sinun pitää arkkiin sisälle mene-
män, sinun ja poikasi ja emäntäs, sekä poikais emännät
sinun kansjas. Ja sinun pitää saattaman arkkiin kaikki-
naisia eläimiä, kaksittain, koiraksen ja naaraksen, pidettä-
wiiksi hengissä sinun kansjas. Ja ota myös kaikkinaista
ruokaa sinulle ja heille elatukseksi.”

Ja Noak teki kaikki niinkuin Herra hänen käski. Ja
hän meni arkkiin ja hänen poikansa **Sem, Ham ja Ja-**
fet ja hänen emäntänsä ja kolme hänen poikainja emän-
tää menivät hänen kansjanja; ja kaikellaiset eläimet me-
nivät parittain Noakin tykö arkkiin.

Silloin puhkesivat kaikki synnyden lähteet ja tai-
waan aukunat aukenivat; ja rankkasade oli maan päällä
40 päivää ja 40 yötä. Ja vedet saivat wallan ja ene-
nivät niin, että kävivät 15 kyhnärää korkealle wuorten
yli. Silloin hukkui kaikki liha maan päällä. Minoas-
taan Noak jäi ja ne, jotka hänen kansjanja olivat
arkisja.

Mutta Jumala muisti Noakin ja kaikkia eläviä,
jotka hänen kansjanja olivat arkisja, ja nosti tuulen
maan päälle, ja vedet laskeusivat. Ja arkki asettui **Ara-**
ratin wuorelle. Sitte Noak awasi arkin aukun ja laski
kaarneen ulos; mutta se lenteli edes ja takaisin, jiksi kun
wedet maan päältä kuivuivat. Sen jälkeen lähetti hän
kyhkyksen tykönsä; mutta kun ei kyhkyksen löytänyt, kussa
olisi saanut jalkaansa lewähtää, palasi se arkkiin. Niin
Noak odotti 7 päivää ja laski taas kyhkyksen lentämään
arkista. Ja kyhkyksen palasi, ja katso, sen suussa oli
tuore öljypuun lehti. Mutta Noak odotti vielä 7 päi-
vää, ja laski kyhkyksen ulos; eikä se enää palannut.

Sitte Noak meni ulos arkista kaikkein kansja, jotka
hänen tykönänsä olivat. Ja Noak rakensä Herralle alt-
tarin ja uhrasi polttouhria. Ja Jumala siunasi Noakin

ja hänen poikansa, sanoen heille: „olkaat hedelmälliset, lisääntykää ja täyttäkää maa. Katso, minä teen liiton teidän kanssanne ja siemenenne kanssa teidän jälkeenne: ettei tästedes enää pidä kaikkea lihaa weden paisumisella hukutettaman. Kaareni minä olen pannut pilviin: olkoon se liiton merkinä. Ja kun niin tapahtuu, että minä tuotan pilven maan ylitse, pitää kaari pilvisä nähtämän. Ja niin minä muistan liitonni.“

6. Babelin torni.

1 Moj. 11. — Wedenpaisumisen jälkeen ihmiset taas lisääntyivät maan päällä. Mutta koko maailmalla oli yhtäläinen kieli. Ja ihmiset sanoivat keskenänsä: „käämmme, rakentakaamme meillemme kaupunki ja torni, joka taimaasen ulottuu, tehdäksemme itsellemme nimen, ettemme hajoiisi kaikkiin maihin“.

Mutta tämä ei kelvannut Herralle; ja hän astui alas ja jekoitti siellä heidän kieltänsä, ettei kenkään toisenja kieltä ymmärtänyt. Ja Herra hajotti heidät sieltä kaikkiin maihin; ja he lakkasivat sitä kaupunkia rakentamasta. Sentähden annettiin sille nimeksi Babel (jekotus); sillä siellä Herra jekoitti koko maan kielen.

7. Abrahamin kutsuminen.

(Noin 2,200 vuotta ennen Kristusta.)

1 Moj. 12. 13. — Wähää ennen Noakin kuolemaa syntyi Abram, yksi Semin jälkeisiä. Mutta ihmiset olivat jälleen waipuneet epäjumalaisuuteen ja muihin suuriin syn-teihin. Abramin isäkin, joka asui Mesopotamiassa, palveli muita jumalia. Niin Herra sanoi Abramille (joka sitte sai nimen Abraham): „lähde maaltas ja

syntymäpaikastas ja isäs huoneesta sille maalle, jonka minä sinulle osotan. Minä teen sinun suureksi kansaksi, ja siunaan sinun ja teen sinulle suuren nimen. Ja sinussa pitää kaikki sukukunnat maan päällä siunatuiksi tuleman“.

Niin Abram otti emäntänsä Sarain ja Lotin, welsensä pojan, tavaroinensa, ja he läksivät matkustamaan ja tulivat Kanaanin maalle. Silloin ilmestyi Herra Abramille ja sanoi: „sinun siemenelles annan minä tämän maan“. Ja Abram rakensi Herralle alttarin ja rukoili Herran nimeen. — Ja Abram tuli ja asui Mamren tammistossa, joka on Hebronissa.

8. Abrahamin usko. Herra Abrahamin luona.

1 Moj. 15. 17. 18. — Herran sana tuli Abramille näyssä, sanoen: „älä pelää Abram, minä olen sinun kilpes ja sangen suuri palkkas“. Mutta Abram sanoi: „Herra, mitäs minulle annat? Minä lähden lapsitoinna täältä, et sinä antanut minulle siementä“. Silloin Herra wei hänen ulos ja sanoi: „katso taivaalle ja lue tähdet, jos ne taidat lukea — niin sinun siemenes on olewa“. Abram uskoi Herran, ja hän luki sen hänelle wanhurskaudeksi.

Sitte Herra nähti Abrahamille Mamren tammistossa, jossa hän istui majan owella. Kun Abraham siemänsä nosti, niin kolme miestä seijoi hänen edessänsä. Ja hän juoksi heitä vastaan ja kumarssi maahan ja sanoi: „Herra, älä mene palwelias ohitse. Sallikaat, että tuodaan vähän wettä, peskää jalkanne ja lewätkää puun alla. Minä tuon lappaleen leipää, wirwoittakaat sydäntänne, ja sitte mentää“. He sanoivat: „tee niin kuin olet puhunut“. — Niin Abraham rienäsi ja walmisti heille aterian ja pani heidän eteensä, ja he söivät.

Mutta yksi heistä, joka oli Herra, sanoi Abrahamille: „minä palajan sinun tykösi täällä ajalla tulevana vuonna ja katso, emännälläsi Saralla on oleva poika“. Tämän kuuli Sara ja nauroi itseksensä, sillä Abraham ja Sara olivat vanhat ja ijällisiksi joutuneet. Ja Herra sanoi Abrahamille: „mitä Sara nauroi? onko Herralle mitään mahdollointa?“

9. Abrahamin koetus.

1 Mos. 21. 22. — Herra etsi Saraa, niinkuin hän oli sanonut, ja Sara synnytti pojan. Abraham nimitti poikansa Isakiksi ja ympärileikkasi hänen kahdeksanpäiväisenä. Abraham oli silloin 100 ja Sara 90 ajastajan vanha.

Sen jälkeen koetteli Jumala Abrahamia ja sanoi: „ota Isak sinun ainoa poikasi, josta rakastat, ja mene Morian maalle ja uhraa hänet siellä polttouhriksi“. Niin Abraham nousi varhain aamulla ja valjaasti aasinsa ja otti poikansa Isakin, halkoili polttouhrin puita ja läksi menemään sille paikalle, jonka Jumala oli hänelle sanonut. Ja kun hän kolmantena päivänä näki sen paikan kaukaa, otti hän polttouhrin halot ja sälytti poikansa Isakin selkään, mutta itse otti hän tulen ja weitsen käteensä; ja he kävivät molemmat yhdessä. Niin sanoi Isak: „isäni, katso, tässä on tuli ja halot; mutta kussa on lammas polttouhriksi?“ Abraham vastasi: „Jumala on katjowa itsellensä lampaan polttouhriksi, poikani“.

Ja kun he tulivat paikalle, teki Abraham siihen alttarin ja latoi halot. Sitte hän sitoi poikansa Isakin ja pani hänen alttarille halkoin päälle, ja ojensi kätensä ja otti weitsen teurastaaksensa poikaansa. Silloin Herran enkeli huusi hänelle taivaasta, sanoen: „Abraham,

Abraham, älä satuta kättäs poikaan, sillä nyt minä tiedän, että sinä pelkäät Jumalaa ja ettet ole jäästännyt ainokaisista poikaas minulta". Niin Abraham nosti silmänsä ja äkkäsi takanaan ja oinaan, sarwistaan jekaantuneena tiheään pensastoon. Ja Abraham otti sen oinaan ja uhrafi sen polttouhriksi poikansa sijaan.

Sitte palasi Abraham kotiin poikansa Isakin kanssa.

10. Isakin naiminen.

1 Moj. 24. — Kun Abraham oli joutunut iäjäliseksi, sanoi hän vanhimmalle huoneensa palvelialle Eleasarille: „minä wannotan sinua Herran, taiwaan ja maan Jumalan kautta, ettes ota emäntää pojalleni Kanaanealaisten tyttäristä; vaan mene isäni maahan minun sukuni tykö, ja ota sieltä pojalleni emäntä". Niin palvelia wannoï sen, ja otti 10 kamelia ja kalfinaista herransa tawaraa ja waelsi Mesopotamiaan, Nahorin, Abrahamin weljen, kaupunkiin.

Eleasar antoi kamelein laskea polwillensa ulkona kaupungista weskaimon tykönä ehtoopuolella, jolloin waimowäen oli tapana lähteä wettä ammentamaan, ja sanoi: „Herra, Abrahamin Jumala, suo minulle menestys tänapäivänä. Katso, minä seisson tässä weskaiwolla, ja kaupunkilaisten tyttäret tulewat wettä ammentamaan. Niin tapahtuoon, että se tyttö, jolle minä sanon: kalliista tänne wesiastias, juodaakseni, ja joka sanoo: juo, minä juotan kameliäkin, on juuri se, jontas olet määrännyt palveliallles Isakille".

Mutta ennenkuin hän lakkasi puhumasta, tuli Rebekka, Nahorin pojan Betuelin tytär, kantain wesiastias olallansa, ja täytti astiansa kaimoosta. Niin palvelia sanoi: „anna minun juoda wäähä wettä astiastas". Hän

vastasi: „juo, minun herrani“; ja antoi hänen juoda. Sitte sanoi hän: „minä ammennan wettä kameleilleskin“, ja ammensi kaikille hänen kameleillaan. Mutta mies katjeli häntä ja sanoi: „kenenkö tytär olet?“ Hän vastasi: „minä olen Betuelin tytär“. Ja mies kumarfi maahan, rufoili Herraa ja sanoi: „kiitetty olkoon Herra, joka on minun näin johdattanut herrani weljen huoneeseen“. Mutta tyttö juoksi ja ilmoitti nämät kaikki äitinsä huoneessa.

Ja Jsaak otti Rebekan emännäksensä ja rakasti häntä. Mutta Abrahamin elinaika oli 175 ajastaikaa, ja hän waiptui kuolemaan.

IV. Kertomuksia Uudesta Testamentista.

1. Maria ja Jofef.

Math. 1. — Jumala lähetti enkeli Gabrielin kaupunkiin, jonka nimi oli Natsaret, neitseeseen tytö, joka oli kihlattu miehelle, jonka nimi oli Jofef; neitseeseen nimi oli Maria. Enkeli tuli fiffälle Marian tytö ja fanoi: „terwe armoitettu! Herra on finun fanffas, fiunattu finä waimoin feasfa!” Kun Maria näki enkelin, hämmäfftyi hän hänen puheefftanfa ja ajatteli, millinen fe terwehdys oli. Ja enkeli fanoi hänelle: „älä pelkää, Maria, fillä finä löhfif armon Jumalan tykönä. Katfo, finä fynyttät pojan ja finun pitää kutfuman hänen nimensä Jefufefffi (fe on wapahtaja).

Niin fanoi Maria enkelille: „kuinka tämä tulee?” Enkeli waffafi: „Pyhä Henki tulee finun päällef, ja Olimmäifen woima warjoo finun; fentähden myös fe Pyhä, joka finufta fynytyy, pitää kutfuttaman Jumalan pojaffi”. Niin Maria fanoi: „katfo, Herran piika, tapahtukoon minulle finun fanas jälkeen!” Ja enkeli läffi hänen tyköänffä.

Mutta Herran enkeli ilmefftyi myös Jofefille uneffa ja fanoi: „älä pelkää ottaa tyköf Mariaa, puoliffoas. Hänen pitää fynyttämän poika, jonka nimi finun pitää kutfuman Jefufefffi; fillä hän on wapahtawa fanfanfa heidän fynneiffänffä”. Niin Jofef otti Marian tykönfä.

2. Jesuksen syntymä.

Luk. 2. — Niinä päivinä kävi käsky ulos keisarilta, että kaikki maailma piti verolliseksi laskettaman. Silloin kulin meni kaupunkiinsa antamaan itseänsä arvata. Niin myös Josef Natsaretin kaupungista, meni kaupunkiin, joka kutsutaan Betlehemiksi: antamaan itseänsä arvata, Marian, hänen kihlatun emäntänsä, kanssa.

Niin tapahtui heidän siellä ollessansa, että Maria synnytti pojan, hänen esikoisensa, ja kapaloitzi hänen ja pani seimeen, ettei heillä ollut sijaa majassa. — Mutta paimenet walvoivat siinä paikkakunnassa ja wartioitsivat yöllä heidän laumaansa. Ja katso, Herran enkeli seisoi heidän tykönsä, ja Herran kirkkaus ympärivalaisi heitä, ja he suuresti peljästyivät. Enkeli sanoi heille: „älkää peljätkö; katso, minä ilmoitan teille suuren ilon, joka on tulewa kaikelle kansalle. Teille on tänäpäivänä syntynyt Wapahtaja, joka on Kristus Herra, Dawidin kaupungissa. Ja tämä on teille merkiksi: te löydätte lapsen kapaloituna makaawan seimessä“. Ja kohta oli enkelin kanssa suuri taiwaallisen sotawäen joukko, jotka kiittivät Jumalaa ja sanoivat: „kunnia olkoon Jumalalle korkeudessa, ja maassa rauha ja ihmisille hyvä tahto!“

Sitte enkelit menivät heidän tykönsä taiwaasen, ja paimenet puhuiwat keskenänsä: „tähtäämme Betlehemiin ja katsokaamme sitä, kuin on tapahtunut, jonka Herra meille ilmoitti“. Ja he tulivat kiiruhtain ja löysivät Marian ja Josefän, niin myös lapsen, joka makasi seimessä. Ja kun he tämän nähneet olivat, julistiwat he sen sanoman, joka heille tästä lapsesta sanottu oli. Ja kaikki, jotka sen kuuliwat, ihmettelivät niitä, joita paimenet olivat heille sanoneet. Mutta Maria kätki kaikki nämät sanat tutkistellen sydämessänsä. —

Sitte paimenet palasivat, ylistäin ja kunnioittain Jumalaa kaifista, joita he olivat kuulleet ja nähneet.

3. Tietäjät itäiseltä maalta.

Math. 2. Luuk. 2. — Koska Jeesus oli syntynyt Betlehemissä, tulivat tietäjät idästä Jerusalemiin ja sanoivat: „kussa on se äskén syntynyt Judalaisten kuningas? Sillä me näimme hänen tähtensä idässä ja tulimme häntä kumartain rukoilemaan“. Koska Jerusalemin kuningas sen kuuli, hämmästyhi hän ja kaiffi Jerusalemin hänen kanssansa. Ja hän koki kaiffi ylimmäiset papit ja kirjanooppineet kansan seassa ja kyseli heiltä, kussa Kristuksen piti syntymän. He vastasivat häntä: Betlehemissä Judan maalla, sillä niin on profetan kautta kirjoitettu. Silloin Herodes salaa kutsui tietäjät ja viisusti tutkisteli heiltä, millä ajalla tähti ilmestyi, ja lähetti heidät Betlehemiin ja sanoi: „mentkää ja kysykää viisusti lapsesta, ja koska te löydätte, niin ilmoittakaat minulle, että minäkin tulisin ja kumartaisin häntä“.

Sitte tietäjät menivät matkaansa, ja katso, tähti, jonka idässä olivat nähneet, kävi heidän edellänsä niin kauvan, kuin se seisahdui sen paikan päälle, jossa Jeesus-lapsi oli. Koska he tähden näkivät, ihastuivat he sangen suurella ilolla, ja menivät huoneeseen ja löysivät lapsen äitinsä Marian kanssa. Niin he maahan lankeasivat ja rukoilivat häntä, ja awasivat tavaransa ja lahjoittivat hänelle kulta, pyhää savua ja mirhamia. Ja Jumala kielsi heitä unessa Jerusalemin kuminkaan tykö palajamasta; niin tietäjät menivät toista tietä omalle maallensa.

Koska tietäjät olivat menneet pois, niin Herran enkeli ilmestyi Josefille unessa sanoen: „noue ja ota

lapsi äitinsä tykö, ja pakene Egyptiin ja ole siellä siihen asti, kuin minä sinulle sanon; sillä kuningas on etsiä lasta hukuttaakseen häntä". Niin Jofef nousi ja otti lapsen äitinsä yöllä ja pakeni Egyptiin.

Koska kuningas oli kuollut, ilmestyi Herran enkeli Jofesille unessa Egyptissä, ja sanoi: „noue ja ota lapsi äitinsä ja mene Israelin maalle, sillä ne ovat kuolleet, jotka lapsen henkeä väijyivät". Niin hän nousi ja meni Israelin maalle, ja asui Natfaretin kaupungissa — Mutta lapsi kasvoi ja vahvistui hengesä, ja täytettiin viisaudella, ja Jumalan armo oli hänen kansansa.

4. Jeesus kahdentoista-vuotijena.

Luuk. 2. — Jeesuksen vanhemmat waelfiwat joka wuosi pääsiäisjuhlaan Jerusalemiin. Mutta kun Jeesus oli kahdentoista ajastajan wanha, meniwät he Jerusalemiin juhlapäiwän tawan jälkeen, ja kun he olivat matkalla kotiansa päin, jäi poikainen Jeesus Jerusalemiin. Jofef ja Maria eivät sitä huomanneet, waan luulivat hänen olewan seurassa; ja he käwiwät yhden päiwän matkan ja etsiwät häntä lankoin ja tuttavain seassa. Mutta kun he eivät häntä löytäneet, palasiwat he Jerusalemiin, etsein häntä.

Kolmen päiwän perästä he löysiwät hänen tempelisä istuvan opettajain keskellä, kuultewan heitä ja kysywän heiltä. Ja kaikki, jotka hänen kuuliwat, hämmästyiwät hänen ymmärrystänsä ja wastauksiansa. Kun hänen wanhempansa hänen näkiwät, hämmästyiwät he, ja hänen äitinsä sanoi hänelle: „poikani, miksi meille näin teit? Katso, sinun isäs ja minä olemme murehtien etsineet sinua". Niin hän sanoi heille: „mitä te

minua etsitte? Ettekö tienneet, että minun pitää oleman niissä, jotka minun Isäni ovat?" Mutta he eivät hymärtäneet sitä sanaa, jonka hän heille sanoi.

Sitte hän meni alas heidän kanssansa Natsaretiin ja oli heille alamainen. Ja hänen äitinsä kätki kaikki nämät sanat sydämeheensä. Ja Jeesus menestyi wiisauksessa ja iässä ja armossa Jumalan ja ihmisten edessä.

5. Jeesuksen faste.

Siihen aikaan kun Jeesus oli lähes kolmentymmenvuotinen tuli hän Galileasta Jordanille Johanneksen tykö, kastettaa häneltä. Mutta Johannes esteli häntä, sanoen: „minä tarvitsen sinulta kastettaa, ja sinä tulet minun tyköni?" Jeesus vastasi: „salli nyt. Sillä näin meidän sopii kaikkea vanhurskautta täyttää". Ja hän salli hänen.

Koska Jeesus oli kastettu, astui hän kohta ylös vedestä, ja katso, taivaat aukenivat hänelle. Ja Johannes näki Jumalan Hengen tulewan alas, niinkuin kyyhkysen, ja tulewan hänen päällensä: ja ääni taivaasta sanoi: „tämä on se rakas poikani, johon minä mielistyin".

6. Jeesus opettaa kansaa.

Math. 5—6. Luuk. 6. — Senjälkeen Jeesus waelssi ympäri maata, saarnasi ja paransi kaikkinaisia tautia kansan seasja. Ja häntä seurasi paljo wäkeä. Mutta kerran koska hän näki kansan paljouden, astui hän ylös wuorelle, awasi suunsa, opetti heitä ja sanoi:

„Rakastakaat vihollisianne, siunatkaat niitä, jotka teitä sadattawat, tehkää neille hyvää, jotka teitä wihaa-

wat ja rukoilkaat niiden edestä, jotka teitä wainoowat ja wahingoittawat; että te olisitte Isänne pojat, joka on taiwaisja; sillä hän sallii aurinkonsa koittaa niin pahain yli kuin hywäinkin, ja antaa sataa niin wäärille kuin wanhurskaillekin. „Olkaat siis te täydelliset, niin kuin teidän taiwaallinen Isänne täydellinen on.“

„Koska almua annat, älköön sinun wasen kätes tietäkö, mitä oikea kätes tekee. Ja koska te rukoilette, pitää teidän rukoileman näin: Isä meidän, joka olet taiwaisja; Pyhitetty olkoon sinun nimes; Lähes tyköön sinun waltakuntas; Olkoon sinun tahtos niin maassa, kuin taiwaassa; Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme; Ja anna meille meidän syntimme anteeksi, niinkuin mekin anteeksi annamme meidän welwollistemme; Ja älä johdata meitä kiusaukseen; Mutta päästä meitä pahasta. Sillä sinun on waltakunta, ja woima, ja kunnia iankaikkisesti. Amen. — Luo kaat, niin teille annetaan; etsikää, niin te löydätte; kolkuttakaat, niin teille awataan.“

„Mikään tuomitko, ettei teitä tuomittaisi, sillä millä tuomiolla te tuomitsette, pitää teitä tuomittaman, ja sillä mitalla, jolla te mittaatte, pitää teille jälleen mitattaman. Kaikki, mitä te tahdotte, että ihmisten pitää teille tekemän, se tehkää te myös heille.“

Ja kansa hämmästyí hänen suurta oppiansa, sillä hän opetti heitä woimallisesti.

7. Jeesus asettaa tuulen ja meren.

Kerran kun Jeesus näki paljon kansaa ympärillensä, täsí hän mennä toiselle puolelle merta ja astui haah= teen, ja hänen opetuslapsensa seurasíwat häntä. Mutta juuri ilma nousi merellä, niin että aallot peittiwät haah=

den, ja Jeesus makasi. Niin tulivat hänen opetuslapsensa ja herättivät hänen, sanoen: „Herra, auta meitä, me hukumme.“ Ja hän sanoi heille: „te heikkoukkoiset, miksi olette pelkurit?“ Ja hän nousi ja asetti tuulen ja meren; ja tuli juuri tyveneksi. Niin ihmiset ihmettelivät sanoen: „millinen tämä on? Sillä tuuletkin ja meri ovat hänelle kuuliaiset.“

8. Nainin lesken poika.

Jeesus meni kaupunkiin, jonka nimi oli Nain. Mutta koska hän kaupungin porttia lähestyi, katso, kuollutta kannettiin ulos, joka oli äitinsä ainoa poika, ja se oli leski: ja paljo kaupungin kansaa kävi hänen kanssansa. Koska Herra hänen näki, armahti hän häntä ja sanoi: „älä itke“, ja meni ja rupeesi paariin, ja kantajat seisahtiivat. Ja hän sanoi: „nuorukainen, minä sanon sinulle: nouste ylös!“ Ja kuollut nuori istualle ja rupeesi puhumaan. Ja Jeesus antoi sen hänen äidilensä. Mutta pelko tuli kaikille, ja he kunnioittivat Jumalaa, sanoen: „suuri profeta on noussut sekaamme, ja Jumala on kansaansa etsinyt.“

9. Jeesus ruokkii 5,000 miestä.

Math. 14. Mark. 6. — Sitte meni Jeesus Galilean meren yli ja tuli erämaahan; ja häntä seurasi paljo kansaa. Niin Jeesus meni ylös vuorelle ja istui siellä opetuslastensa kanssa. Koska hän siis nosti silmänsä ja näki paljon kansaa tulewan tykönsä sanoi hän Filippukselle: „kusta me ostamme leipiä näiden syödä?“ Mutta sen hän sanoi, kiusaten häntä; sillä hän tiesi, mitä hän oli tekemä. Vastasi Filippus: kahden sadan

penningin leivät eivät riittäisi heille, että kufin heistä vähänkin jäisi." Sanoi hänelle Andreas, Simon Pietarin veli: "tässä on yksi poikani, jolla on viisi ohraista leipää ja kaffi kalasta; waan mitä ne ovat niin paljolle?" Mutta Jeesus sanoi: "asettakaat kansa atrioitsemaan." Ja siinä paikassa oli paljo ruohoa. Niin atrioitsi lähes viisi tuhatta miestä. Ja Jeesus otti leivän, kiitti ja antoi opetuslapsille, mutta opetuslapset jakoivat atrioitseville; niin myös kaloista niin paljon, kuin hän tahtoi. Mutta koska he olivat raivitut, sanoi Jeesus opetuslapsilensa: "kootkaat murut, jotka jäivät, ettei mitään hukkuisi." Niin he kokojsivat ja täyttivät kaffitoistakymmentä koria muruilla, wiidestä ohraijesta leivästä, jotka niiltä liiafsi olivat, jotka atrioitsivat. — Koska siis ne ihmiset sen merkin näkivät, jonka Jeesus teki, sanoivat he: "tämä on totijesti se profeta, joka maailmaan oli tulewa." Mutta koska Jeesus ymmärsi, että he tahtoivat tulla ja wäkiwällalla tehdä häntä kuninkaaksi, meni hän pois wuorelle yksinänsä.

10. Jeesus, hywä Paimen.

Sen jälkeen tuli Jeesus jälleen Galileaan; ja hän paransi ontuwia, sikeita, mykkiä, raajarikkoja ja paljon muita, niin että kansa hämmästyhi, tunnioitti Jumalaa ja sanoi: "hywästi hän kaikki teki, kuurot hän tekee kuulemaan ja mykät puhumaan."

Lehtimajan juhlanan Jeesus meni plös Jerusalemiin. Ja hän näki siellä ihmisen, joka oli sikeana syntynyt, ja hän paransi hänen. — Sitte Jeesus sanoi Judalaisille: "minä olen hywä paimen; hywä paimen antaa henkensä lammasten edestä. Minä olen se hywä paimen, joka tunnen omani ja minä tunnetaan myös omiltani,

niinkuin Isä minun tuntee, ja minä tunnen Isäni, ja panen henkeni lammasten edestä. Minulla on myös muita lampaita, jotka eivät ole tästä lammashuoneesta; ne pitää minun myös tänne saattaman, ja he saavat kuulla minun ääneni. Ja pitää oleman yksi lammashuone ja yksi paimen."

11. Suurin käsky laissa. Veskien roppo.

Yksi lainopettaja, kysyi Jeesukselta: "Mestari, kuka on suurin käsky laissa?" Jeesus vastasi: "sinun pitää rakastaman Herraa sinun Jumalaa kaikesta sinun sydämeistä ja kaikesta sinun sielustas ja kaikesta sinun mielestä. Tämä on ensimmäinen ja suurin käsky. Toinen on tämän kaltainen: sinun pitää rakastaman sinun lähimmäistä niinkuin itseäs. Näissä kahdessa käskyssä kaikki laki ja profetat rippuvat."

Sitte Jeesus istui uhriarkun kohdalla ja katseli, kuinka kansa pani rahaa uhriarkkuun. Ja moni rikas pani paljon. Niin tuli yksi köyhä leski ja pani kaikki ropoa. Niin Jeesus kutsui opetuslapsensa tykönsä ja janoi heille: "totisesti janon minä teille: tämä köyhä leski pani enemmän uhriarkkuun, kuin kaikki ne muut. Sillä he owat kaikki panneet siitä, joka heille liiaksi oli; mutta tämä hänen köyhyydestänsä pani kaiken tavaransa, mitä hänellä oli."

12. Jeesus siunaa lapsia.

Usein wiettiin lapsia Jeesuksen tykö, että hän laskeisi käteensä heidän päällensä ja rukouilisi. Mutta opetuslapset nuhteliwat heitä, jotka niitä toiwat. Koska Jeesus sen näki, närkästyhi hän ja janoi heille: "sallikaat lasten tulla

minun tyköni, ja älkäätki kieltäkö heitä, sillä jenskaltaisten on Jumalan valtakunta. Totisesti sanon minä teille: jokainen, joka ei Jumalan valtakuntaa ota vastaan niinkuin lapsi, ei hän suinkaan siihen tule sisälle." Ja hän otti heitä syliinsä, ja pani kätensä heidän päällensä ja siunasi heitä.

13. Jeesus ilmoittaa kärsimisiensä.

Math. 20. Mark. 10. Luuk. 18. 19. — Kun Jeesus läksi viimeiselle matkallensa Jerusalemiin, otti hän tykönsä ne kaksitoistakymmentä ja sanoi heille: „katso, me menemme Jerusalemiin, ja kaikki pitää täytettämän, jotka profetailta Ihmisen Pojasta ovat kirjotetut. Sillä hän annetaan ylönn pakanoilte ja pilkataan ja häväistään ja syljetään. Ja kun he ovat hänen ruoskineet, tappawat he hänen; ja kolmantena päivänä on hän nousewa ylös." Mutta tämä puhe oli heiltä niin peitetty, ettei he ymmärtäneet, mitä sanottiin.

14. Jeesuksen kiinniottaminen.

Math. 26. Mark. 14. Luuk. 22. Joh. 13. 16. — Saatana oli mennyt Judaan sisälle, joka oli kahdentoistakymmenen luvusta ja jonka liitanimi oli Iskariot. Wähää ennen pääsiäistä meni hän pois ja puhutteli ylimmäisiä pappeja, kuinka hän oli Jeesuksen heille pettäwä. Niin he ihastuivat ja lupasivat hänelle kolmekymmentä hopeapenninkiä. Ja siitä ajasta hän etsi soweliasta aikaa, saadaksenja Jeesusta pettää.

Mutta Judas tiesi paikan, jossa hän oli; sillä Jeesus tuli sinne usein opetuslastensa kanssa. Ja vielä Jeesuksen puhuisssa tuli Judas ja hänen kansansa paljo

wäkeä, joka oli varustettuna miekoilla ja seipäillä, lyhyillä ja tulisoitoilla. Mutta se, joka hänen petti, oli antanut heille merkin, sanoen: „kenelle minä suuta annan, hän se on. Kiinni ottakaat hänet ja wiefää pois wifusti“. Ja hän astui kohta Jeesuksen tykö ja sanoi: „terwe Rabbi!“ — ja antoi hänelle suuta. Niin Jeesus sanoi hänelle: „Judas, suunantamisellako sinä Ihmisen Pojan petät?“ Silloin ne astuivat edes ja laskiwat kätensä Jeesuksen päälle ja ottiwat hänen kiinni.

15. Jeesus tuomitaan kuolemaan.

Seti samana iltana wiettiin Jeesus ylimmäisen papin, Kaisaan, tykö, johon kirjanoppineet ja wanhimmat olivat kokoontuneet Jeesusta tuomitsemaan. Monta wäärää todistajaa tuotiin häntä vastaan. Mutta heidän todistuksensa eiwät olleet soweliaat. Wiimein pappein päämies nousi ja sanoi Jeesukselle: „Minä wannotan sinua elävän Jumalan kautta, että sinot meille, oletkos Kristus, Jumalan Poika.“ Ja Jeesus sanoi hänelle: „Sinäpä sen sanoit.“ Silloin repäisi pappein päämies waatteensa, sanoen: „Hän on pilkannut Jumalata. Mitä me enää todistajia tarwitsemme? Katso, nyt te kuulitte Hänen pilkkansa.“ Mutta he wastasivat: „Hän on wikapää kuolemaan.“

Seuraavana aamuna sangen warhain weiwät päämiehet Jeesuksen maaherra Pontius Pilatuksen tykö, sanoen: „Tämän me löysimme kansaa wiettelewän, ja kieltävän keisarille weroa maksamasta, sanoen olewan sinun kuningas Kristus.“ Kun Pilatus oli Jeesusta tutkinut, sanoi hän: „En minä löydä yhtään syhtä hänestä.“ Sillä hän tiesi, että he oliwat hänen kateudesta ja wihasta antaneet ylö. Mutta kansa tahtoi Jeesusta riis-
tiinnaulita.

Niin Pilatus antoi Jeesusta ruoskia kansan edessä, toivoen, että he sitten häntä armahtaisivat. Mutta kansa huusi suurella äänellä: „Ristiinnaulitse, ristiinnaulitse häntä! Jos sinä hänen päästät, et ole keisarin ystävä.“

Kun Pilatus näki, ettei mikään auttaa taitanut, vaan aina suurempi pauhina tuli, otti hän wettä, pesi kätensä kansan edessä ja sanoi: „Wiaton olen minä tämän wanhurskaan miehen wereen, katsokaat itseänne!“ — Silloin kaikki kansa huusi: „Hänen werensä tulkoon meidän ja meidän lastemme päälle!“

Silloin tuomitsi Pilatus Jeesuksen ristiinnaulittavaksi.

Mutta kun Judas Iskariot kuuli Jeesuksen kuolemaan tuomituksi, tuli hän sangen murheelliseksi. Hän meni pois ja hirtti itsensä (Math. 26, 27).

16. Jeesus ristillä.

Sitten wiettiin Jeesus ristiinnaulittavaksi. Ja häntä seurasi suuri joukko kansaa ja waimoja, jotka itkivät ja parkuivat.

Kun he tulivat Golgatan kukkulalle, siinä he hänen ristiinnaulitsivat, ja kaiki pahantekijää hänen kansansa, yhden oikealle ja toisen wasemmalle puolelle.

Ristinpuussa riippuessaan sanoi Jeesus: „Siä, anna heille anteeksi, sillä eiwät he tiedä, mitä he tekewät!“ Toinen pahantekijöistä pilkkasi häntä ja sanoi: „Jos sinä olet Jumalan poika, niin auta itseäsi ja meitä!“ Mutta toinen nuhteli häntä ja sanoi: „Etkö sinäkään Jumalaa pelkää, waikkas olet yhdessä kadotuksessa? Mehän saamme ansioittemme mukaan, mutta ei tämä mitään pahaa tehnyt.“ Sitten sanoi hän Jeesukselle:

„Herra, muista minua, koska tulet valtakuntaasi!“
 Jeesus sanoi hänelle: „Totisesti sanon minä sinulle:
 tänä päivänä pitää sinun oleman minun kanssani
 paradisiissa.“

Lähes kuudennella hetkellä (kello 12 aikana) tuli synkeä pimeys, joka kesti yhdeksänteen hetkeen asti (3 aika). Silloin Jeesus huusi suurella äänellä: „Minun Jumalani, minun Jumalani! Miksi minun ylönnöit?“ Sitten sanoi hän: „Minä janoon.“ Ja he tarjosivat hänelle etikkaa juoda. Kun Jeesus oli etikkaa ottanut, sanoi hän: „Se on täytetty.“ Viimeiseksi huusi hän suurella äänellä: „Isä, Sinun käsiisi annan minä henkeni.“ Sitten kallisti hän päänsä ja antoi henkensä.

Ja katso, temppelin esiwaate repeşi kahtia ylhäältä alas asti. Maa järjisi, kalliot halkesivat, haudat aukenivat ja monta pyhäin ruumista nousi ylös. Mutta päämies ja ne, jotka wartioimassa olivat, sanoivat: „Totisesti oli tämä hurstas ihminen ja Jumalan poika.“ (Math. 27).

17. Jeesuksen hautaaminen, ylösnouseminen ja taiwaaseen astuminen.

Saman päivän, eli pitkänperjantain illalla tulivat Mikodemus ja Josef arimatialainen. He ottivat Jeesuksen ruumiin alas rististä ja paniwat sen uuteen haudaan, joka oli kallioon hakattu.

Kolmantena päivänä eli sunnuntaina, jonka me pääsiäispäiväksi sanomme, tapahtui warhain aamulla suuri maanjäristys. Silloin Jeesus nousi elävänä ylös haudasta. Vielä waelşi hän 40 päivää täällä maan

päällä. Tällä ajalla hän ilmestyi usein opetuslapsil-
lensa ja puhui heille Jumalan valtakunnasta.

Viimeisen kerran kofosi Hän 11 opetuslastansa
Öljymäelle ja sanoi heille: „Muutamana päivänä perästä
te saatte Pyhän Hengen. Ja teidän pitää minun
todistajinani oleman sekä Jerusalemissa, että Juude-
assa ja Samariassa, ja sitten maailman ääriin.“ Kun
Hän tämän sanonut oli, siunasi hän heitä. Sitten otet-
tiin hän ylös heidän nähtensä, ja pilvi vei hänen
heidän silmänsä edestä. Ja hän istui Ojan Jumalan
oikealle kädelle. (Math. 27, 28. Ap. Tef. 1).

Toht. Mart. Lutheruksen Katekismus.

1. Jumalan kymmenen käskyä.

Ensimmäinen Käsky.

Minä olen Herra sinun Jumalas. Ei sinun pidä muita jumalia pitämän minun edessäni.

Mitä se on?

Bastaus: Meidän pitää pelkäämän ja rakastaman Jumalaa ylitse kaikfia ja Hänen ainoan päällensä uskoman ja turvaaman.

Toinen Käsky.

Ei sinun pidä turhaan lausuman sinun Herras Jumalas nimeä; sillä ei Herra pidä sitä rankaisematta, joka Hänen nimensä turhaan lausuu.

Mitä se on?

Bastaus: Meidän pitää pelkäämän ja rakastaman Jumalaa, niin ett'emme Hänen nimensä kautta firole, wanno, noidu, walhettele eli ketään petä; waan että me kaikisja meidän häbisjämme ja tuskisjämme sitä aruifemme huudamme, rufoilemme, kiitämme ja ylistämme.

Kolmas Käsky.

Mnista lepopäiwää, ettäs sen pyhittäisit.

Mitä se on?

Bastaus: Meidän pitää pelkäämän ja rakastaman Jumalaa, niin ett'emme saarnaa ja Hänen sanaansa katso yllön; waan pidämme sen pyhänä, mielessämme sitä kuulemme ja opimme.

Neljäs Käskey.

Sinun pitää kunnioittaman isääs ja äitiäs, ettäs menestijit ja lauan eläisit maan päällä.

Mitä se on?

Vastaus: Meidän pitää pelkäämän ja rakastaman Jumalaa, niin ett'emme meidän vanhempiamme, esivaltaamme ja isäntiämme katso ylös, emmekä wihoita; waan pidämme heitä kunniasa, palvelemme heitä, olemme heille kuuliaiset, rakastamme heitä, ja pidämme heitä filmäimme edessä.

Viides Käskey.

Ei sinun pidä tappaman.

Mitä se on?

Vastaus: Meidän pitää pelkäämän ja rakastaman Jumalaa, niin ett'emme meidän lähimmäistämme ruumiin eikä hengen puolesta wahingoitse, emmekä mitään wäärhyttää häntä vastaan tee; waan että me häntä autamme, holhoomme ja hengen waarasja warjelemme.

Kuudes Käskey.

Ei sinun pidä huorin tekemän.

Mitä se on?

Vastaus: Meidän pitää pelkäämän ja rakastaman Jumalaa, niin että me olemme puhtaat ja kunnialliset ajatuksissa, puheissa ja töissä, ja että itsekukin awiopuslitosansa rakastaa ja kunniasja pitää.

Seitsemäs Käskey.

Ei sinun pidä warastaman.

Mitä se on?

Vastaus: Meidän pitää pelkäämän ja rakastaman Jumalaa, niin ett'emme meidän lähimmäisemme rahaa eikä kalua ota pois, eli jollakulla wäärhydellä ja petoksella itsellemme saada; waan autamme niin, että hänen kalunsa ja elatuksensa tulisi enennettyksi ja warjelluksi.

Rahdeffas Räske.

Ei sinun pidä wäärää todistusta sanoman sinun lähimmäistäs vastaan.

Mitä se on?

Wastaus: Meidän pitää pelkäämän ja rakastaman Jumalaa, niin ett'emme meidän lähimmäisestämme walhettele, emmekä petä ja panettele häntä, eli saata pahaa sanomaa hänestä; waan että me vastaamme hänen puolestaan, hywin hänestä ajattelemme ja puhumme, ja kaikki asiat parhain päin käänämme.

Yhdeffas Räske.

Ei sinun pidä pyytämän sinun lähimmäises huonetta.

Mitä se on?

Wastaus: Meidän pitää pelkäämän ja rakastaman Jumalaa, niin ett'emme meidän lähimmäisemme perintöä eli omaisuutta, taikka huonetta petoksella pyyhä, emmekä jonkun oikeuden muodolla, eli lain warjon alla itsellemme omista; waan meidän pitää auttaman häntä, että hän saisi oman sa pitää ja nauttia.

Rymmenes Räske.

Ei sinun pidä himoitteman sinun lähimmäises emäntää, eikä hänen palveliatansa, eikä piikaansa, eikä karjaansa, eikä juhtansa, taikka muuta, mikä hänen oman sa on.

Mitä se on?

Wastaus: Meidän pitää pelkäämän ja rakastaman Jumalaa, niin ett'emme wedä emmekä houkuttele meidän lähimmäisestämme hänen emäntäänsä eli palkollisiansa; waan paremmin autamme, että he mahtawat olla alallansa ja tehdä, mitä he owat welkapää.

Mitä Jumala kaitista näistä käskyistä sanoo?

Wastaus: Näin sanoo Hän:

Minä Herrä sinun Jumalas olen kiiwas Jumala, joka etsiskelen ijäin pahat teot lasten päälle kolmanteen ja neljänteen polween, jotka minua wihaawat; ja teen laupouden mo-

nelle tuhannelle, jotka minua rakastawat, ja pitävät minun käskyni.

Mitä se on?

Wastaus: Jumala uhkaa rangaista kaikkia niitä, jotka nämät Hänen käskynsä rikkovat ja ylitse käyvät; sentähden pitää meidän Hänen wihaansa pelkäämän, niin ettemme Hänen käskynsä riko. Mutta armonsa ja kaikkea hyvää lupaa Hän kaikille niille, jotka Hänen käskynsä pitävät; sentähden pitää meidän Häntä rakastaman, Häneen turvaaman, ja miehellämme Hänen käskynsä jälkeen tekemän.

2. Uskon tunnustus.

Ensimmäinen Uskon-lappale.

Isästä Jumalasta ja Luomisesta.

Minä uskon Jumalan päälle, Isän kaikkiwaltiaan, taivaaan ja maan Luojan.

Mitä se on?

Wastaus: Minä uskon, että Jumala on minun, hnnä kaikkein muiden luotuinä kansä luonut; antanut minulle ruumiin ja sielun, silmät, korwat, ja kaikki muut jäsenet, tiedon, toimen ja hymmärryksen; ja nämät kaikki vielä nyt woimassa pitää; antaa myös minulle runsaasti joka päivä ravinnon ja werhon, kodon ja huoneet, puolison ja lapset, pellon, karjan, ja kaikki, mitä minä ruumiin ravinnoksi tarwitsen; vielä sitte suojelee ja warjelee minua, kaikki myös wahingot ja waarat minun päältäni estää ja torjuu. Ja kaikki nämät Hän tekee ilman minun ansiotani, omasta sulasta armostansa ja iäällisestä hywydestänsä. Toiden kaikkein edestä minun tulee Häntä kiittää, ylistää ja tunnioittaa, Häntä kuulla ja palwella. Se on totinen tosi.

Toinen Uskon-lappale.

Jumalan Pojasta ja Lunastuksesta.

Minä uskon Jeesuksen Kristuksen päälle, Hänen ainoan poikansa, meidän Herramme, joka siki Pyhästä Hengestä, syntyi neitseestä Mariasta; piinattiin Pontius Pilatuksen alla, ristin päälle nautittiin, kuuletettiin ja haudattiin; astui alas helwettiin; kolmantena päivänä nousi ylös kuolleista; astui ylös taiwaasen; istuu Isän Jumalan kaikkivaltiaan oikealla kädellä; sieltä on tulewa tuomitsemaan eläviä ja kuolleita.

Mitä se on?

Vastaus: Minä uskon, että Jeesus Kristus, totinen Jumala, Isästä ennen iankaikkisuutta syntynyt, ja myös totinen ihminen, neitseestä Mariasta syntynyt, on minun Herrani, joka minun kadotetun ja tuomitun ihmisen lunasti, ja kaikesta synnistä, kuolemasta ja perkeleen wallan alta vapautti ja päästi; ei kullalla eikä hopialla, vaan Hänen pyhällä ja kalliilla werellänsä ja wiattomalla piinallansa ja kuolemallansa; että minä Hänen omanja olisin, Hänen valtakunnassansa Hänen allansa eläisin, ja Häntä iankaikkisessa wanhurskaudessa, wiattomuudessa ja autuudessa palwelisin; niinkuin Hän on kuolleista nousnut ylös, elää ja hallitsee iankaikkisesti. Se on totinen tosi.

Kolmas Uskon-lappale.

Pyhästä Hengestä ja Pyhittämisestä.

Minä uskon Pyhän Hengen päälle, yhden pyhän kristillisen seurakunnan, pyhäin ihmisten yhteyden, syntein anteeksi saamisen, rnumiin ylös nousemisen ja iankaikkisen elämän. Amen.

Mitä se on?

Vastaus: Minä uskon ja tunnustan, ett'en minä omasta ymmärryksestäni ja voimastani taida Jeesuksen Kristuksen, minun Herrani päälle uskoa eli Hänen tykönsä tulla; vaan Pyhä Henki on minun siihen ewangeliumin kautta kutsunut, lahjoillansa walistanut, oikeassa uskossa pitänyt, pyhittänyt ja

wahwistanut; niinkuin Hän koko kristikunnan maailmassa kutsuu, kooko, walaisee, pyhittää, ja totisen ja oikian uskon kautta Jesuksessa Kristuksessa warjelee; jossa seurakunnassa Hän minun ja kaikkein muitten uskovaisten synnit joka päivä armollisesti anteeksi antaa, ja sitte viimeisenä päivänä minun ja kaikki muut ihmiset kuolleista herättää, ja niin minulle ja kaikille kristin-uskovaisille iankaikkisen elämän antaa. Se on totinen tosi.

3. Isä meidän Rukous.

Isä meidän, joka olet taiwaisa.

Mitä se on?

Vastaus: Tällä esipuheella tahtoo Jumala meitä wetää wahvasti uskomaan, että Hän on meidän oikia isämme, ja me Hänen rakkaat lapsensa, että me sitä rohkeammin wahvassa turvassa Häntä rukoilisimme, niinkuin hyvät lapset wanhemmiltaan tarpeitansa anowat.

Ensimmäinen Rukous.

Pyhitetty olkoon sinun nimes.

Mitä se on?

Vastaus: Jumalan nimi on kyllä itsestänsä pyhä; mutta me rukoilemme tässä rukouksessa, että se meiltäkin pyhitettäisiin.

Kuinka ja koska se tapahtuu.

Vastaus: Koska Jumalan sana selkeästi ja puhtaasti opetetaan, ja me sen jälkeen, niinkuin Jumalan lasten tulee, jumalisesti elämme; siihen meitä auta, o taiwaallinen Isä! Mutta joka toisin opettaa ja elää, kuin Jumalan sana neuwoo, se häpäisee meidän seasamme Jumalan nimen; siitä warjele meitä, o taiwaallinen Isä!

Toinen Rukous.

Lähestyköön sinun valtakuntas.

Mitä se on?

Vastaus: Jumalan valtakunta lähestyy kyllä itsestänsä ilman meidän rukoustamme; mutta me rukoilemme tässä rukouksessa, että se meidänkin tykömme tulisi.

Kuinka ja koska se tapahtuu?

Vastaus: Koska meidän taiwaallinen Isämme antaa meille Pyhän Henkensä, että me Hänen armonsa kautta uskomme Hänen sanansa, niin että me tässä maailmassa jumalisesti, ja sitte taiwaassa iankaikkisesti eläisimme.

Kolmas Rukous.

Tapahtukoon sinun tahtos, niin maassa kuin taiwaassa.

Mitä se on?

Vastaus: Jumalan hyvä ja armollinen tahto kyllä tapahtuu ilman meidän rukoustamme; mutta me rukoilemme tässä rukouksessa, että se myös meidänkin seassamme tapahtuisi.

Kuinka ja koska se tapahtuu?

Vastaus: Koska Jumala estää meidän lihallisen tah-
tomme, ja kaikki pahat neuvot, perkeleen ja maailman aivoi-
tukset särkee ja tyhjäksi tekee, jotka ei salli meidän pyhittää Ju-
malan nimeä, ja Hänen valtakuntansa meidän tykömme tulla;
ja koska Hän meitä sanassansa ja oikeassa uskossa loppuun
asti vahvoina pitää. Näin Hänen hyvä ja armollinen tah-
tonsa tapahtuu.

Neljäs Rukous.

**Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen lei-
pämme.**

Mitä se on?

Vastaus: Jumala tosin kaikille ihmisille, ja pahoille-
kin, antaa jokapäiväisen leivän, ilman meidän rukoustamme;
mutta me rukoilemme tässä rukouksessa, että Hän antaisi mei-
dän ymmärtää, että se leipä, jolla me ravitaan, on Häneltä
annettu, ja kiitoksella meidän jokapäiväisen leipämme nautita.

Mitä jokapäiväinen leipä on?

Vastaus: Raikki mitä ruumiin ravinnoksi ja tarpeeksi tulee, kuin on: ruoka, juoma, vaatteet, koto ja kartano, pelto, karja, raha ja tavara, hyvä puoliso, kuuliaisat lapset, uskollinen perhe, hurstas ja hyvä esiwalta, hyvä hallituksen meno, tarpeellinen ilma, rauha, terweys, hyvät tawat, kunnialliset menot, hyvät ystävät, uskolliset kylänmiehet ja muita sentkaltaisia.

Wiides Rukous.

Ja anna meille meidän syntimme anteeksi, niinkuin mekin anteeksi annamme meidän welvollistemme.

Mitä se on?

Vastaus: Me rukoilemme tässä rukouksessa, ett'ei meidän taiwaallinen Isämme katsoisi meidän syntejämme, ja niitten tähden hylkäisi meidän rukoustamme; sillä emme ole mahdolliset sitä saamaan, mitä me rukoilemme, emmekä myöskin ole sitä ansainneet; waan että Hän laikki meille armostansa antaaksi; sillä me teemme syntiä monella muotoa joka päivä, emmekä muuta ansaitse kuin rangaistuksen. Niin me myöskin tahdomme sydämeistämme anteeksi antaa, ja tehdä niille hyvää, jotka meitä vastaan rikkowat.

Kuudes Rukous.

Ja älä johdata meitä kiusaukseen.

Mitä se on?

Vastaus: Ei Jumala ketään kiusaa; mutta me rukoilemme tässä rukouksessa, että Jumala tahtoisi warjella meitä, ett'ei perkele, maailma ja meidän oma lihamme wiettelisi ja saattaissi meitä epäuskoon, epäilyksiin ja muihin suuriin synteihin; ja jos me niiltä kiusataan, että me viimein voittaisimme.

Seitsemäs Rukous.

Mutta päästä meitä pahasta.

Mitä se on?

Vastaus: Me rukoilemme tässä rukouksessa, niinkuin yhteisesti, että meidän rakas taiwaallinen Isämme wapahtaisi

meitä kaikesta pahasta, ruumiin, sielun, tawaran ja kunnian puolesta; ja että Hän viimein, koska kuoleman hetki lähestyy, antaisi meille hyvän lopun, ja ottaisi meidän armollisesti tästä murheen laaksoista tykönsä taiwaaseen.

Sillä sinun on waltakunta ja woima ja kunnia iankaikkisesti. Amen.

Amen, mitä se on?

Wastaus: Että minä totisesti uskon tainkaltaiset rukoukset olewan meidän taiwaalliselle Isällemme otolliset, ja tulewan Häneltä kuulluiksi; sillä Hän on itse käskennyt meidän näin rukoilla, ja luvannut meitä kuulla. Amen, aamen, se on: totisesti, totisesti, nämät pitää näin tapahtuman.

4. P. Kasteen Saframentti.

1.

Mitä kaste on?

Wastaus: Kaste ei ole ainoastansa paljas wesi; waan on wesi, Jumalan käskyn suljettu, ja Hänen sanansa kansa yhdistetty.

Mitä ne Jumalan sanat owat?

Wastaus: Meidän Herra Jesus Kristus sanoo Pyhän Mattheuksen Ewangeliumin viimeisessä luvussa:

Menkääät siis ja opettakaat kaikkea kansaa, ja kastakaat heitä nimeen Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen.

2.

Mitä hyödytyksä kasteesta on?

Wastaus: Kaste saattaa syntein anteeksi saamisen, wapahtaa kuolemasta ja perkeleestä ja antaa iankaikkisen elämän kaikille niille, jotta Jumalan sanat ja lupaukset uskawat.

Mitä ne Jumalan sanat ja lupaukset ovat:

Wastaus: Meidän Herra Jeesus Kristus sanoo Pyhän Markuksen Ewankeliumin viimeisessä luvussa:

Joka usko ja kastetaan, se tulee autuaaksi: mutta joka ei usko, se kadotetaan.

3.

Kuinka wesi taitaa niin korkeat asiat waituttaa?

Wastaus: Ei tosin wesi sitä itsestäänsä tee, vaan Jumalan sana, joka weden kanssa ja tykönä on, ja usko, joka Jumalan sanan wedessä usko ja sen päälle itsensä luottaa. Sillä wesi, ilman Jumalan sanaa, ei ole muu kuin wesi ja ei kaste; mutta sana, yhdistettynä weden kanssa, on kaste: se on armon ja elämän wesi, ja uuden syntymisen peso Pyhässä Hengesä, niinkuin Pyhä Paawali sanoo lähetyksirassansa Titukselle, 3 luvussa:

Hänen lauppentensa kautta Hän meidän autuaiksi teki, uuden syntymisen peson ja Pyhän Hengen nuidistuksen kautta, jonka Hän meidän päällemme, Jeesuksen Kristuksen meidän Wapauttajamme kautta, runsaasti wuodattanut on, että me Hänen armonsa kautta wanhurskaiksi tulisimme, ja iankaikkisen elämän perillisiksi, toiwon jälkeen. Tämä on totinen sana.

4.

Mitä kaste merkitsee?

Wastaus: Että se wanha Madami, joka meissä vielä on, jokapäiväisen katumuksen ja parannuksen kautta, syntein ja kaikkein pahain himoin kanssa, pitää upotettaman ja kuoletettaman; ja jälleen joka päivä noustaman ylös uusi ihminen, jonka pitää pyhyudessa, wanhurskaudessa ja puhtaudessa, iankaikkisesti Jumalan edessä elämän.

Misä se on kirjoitettu?

Wastaus: Pyhä Paawali sanoo lähetyksirasssa Romalaisille, 6 luvussa:

Me olemme Kristuksen kanssa haudatut kasteen kautta kuolemaan, että, niinkuin Kristus on kuolleista Hän kunnian

kautta herätetty, niin pitää meidänkin uudessa elämässä vastustaman.

6. Alttarin Sakramentti.

Mitä alttarin sakramentti on?

Vastaus: Se on meidän Herran Jeesuksen Kristuksen todellinen ruumis ja veri, leivän ja viinan alla, meille kristityille syödä ja juoda, itse Kristuksesta sääty ja asetettu.

Mistä se on kirjoitettu?

Vastaus: Niin kirjoittavat pyhät ewangelistat: Matheus, Markus, Luukas, ja pyhä Paavali:

Meidän Herra Jeesus Kristus sinä yönä, jona Hän petettiin, otti leivän, kiitti, mursi, ja antoi opetuslapsillensa, ja sanoi: ottakaat ja syökää; tämä on minun ruumiini, joka teidän edestänne annetaan. Se tehkää te minun muistokseni.

Samalla muotoa ehtoollisen jälkeen, otti Hän myös kaljin, kiitti, antoi heille, ja sanoi: ottakaat ja juokaat tästä kaikki; tämä on se Uuden Testamentin kalppi, minun verensäni, joka teidän ja monen edestä vuodatetaan syntein anteeksi antamiseksi. Se tehkää, niin usein kuin te juotte, minun muistokseni.

Mitä hyvää tämä syöminen ja juominen matkaan saattaa?

Vastaus: Sen antavat nämät sanat tietää: teidän edestänne annettu ja vuodatettu syntein anteeksi antamiseksi. Nimittäin, että meille tässä sakramentissa jenkaltaisten sanain kautta annetaan syntein anteeksi antamus, elämä ja autuus. Sillä kussa syntein anteeksi antamus on, siinä on myös elämä ja autuus.

Kuinka ruumiillinen syöminen ja juominen taitaa niin korkeat asiat matkaan saattaa?

Vastaus: Syöminen ja juominen ei sitä tee, vaan ne sanat, jotka tässä seisovat: teidän edestänne annettu ja

wuodatettu syntein anteeksi antamiseksi. Jotka sanat, hyvä sen ruumiillisen syömisen ja juomisen kanssa, ovat pääkappaleet tässä sakramentissa. Sillä joka uskoo ne sanat, hän saa, mitä ne lupaavat, nimittäin: syntein anteeksi antamuksen.

Kuka tämän sakramentin kielteisesti nautitsee?

Vastaus: Paastota ja ruumiillisesti itsensä valmistaa on kyllä hyvä ja ulkonainen tapa; mutta se on oikein mahdollinen ja kielteinen, joka uskoo nämät sanat: teidän edestänne annettu ja wuodatettu syntein anteeksi antamiseksi. Mutta joka ei usko niitä sanoja, vaan epäilee, se on mahdotoin ja kieltoisin; sillä se sana: teidän edestänne, waatii aiwan uskollista sydäntä.

Sisällys.

Sivu

Kirjaimisto ynnä kirjoituksen alkukirjoitukset	2.
--	----

I. Luvut ja kirjoituskirjoituksia.

Pienet kirjaimet	3—11.
Isot kirjaimet	12—20.

II. Luku=harjoituksia.

1. Piipa. (Vuonnonkirjasta.)	21.
2. Antti. (Vuonnonkirjasta.)	22.
3. Pienokainen. (J. Hellén.)	23.
4. Kesä-aamu. — — — —	23.
5. Koti (Suomennos. J. Hellén.)	30.
6. Joka nuorena oppii, se vanhana taitaa.	31.
7. Mansikka-aikana. (T. Hagman.)	32.
8. Nöyrät palvelijat. — — — —	33.
9. Ohjeita. (Mukailemalla suomentanut J. Hellén.)	34.
10. Poika, joka ei saanut mitään oppia. (Mukaelma Vuonnonkirjasta.)	35.
11. Poika koulu-matkalla. (—)	38.
12. Koulussa. — — — —	38.
13. Cero äitinsä haudalla. (J. Hellén.)	40.
14. Karta walhetta puheisfasi. (—)	41.
15. Lapfen laulu. (—)	44.
16. Merkillinen yrtti. (—)	44.
17. Koti-eläimet. (—)	45.
18. Koira. (Lasten ens. kirja.)	46.
19. Kissa. (—)	47.
20. Mirri sairastaa. (Päääskys-lehdestä.)	48.
21. Mitä hevonen kertoi itsestään. (—)	49.
22. Anna hevoselle ruokaa, eläkö ruoskaa.	49.
23. Lehmä.	50.
24. Lammas.	51.

	Sivu
25. Sifa. (Lasten ens. kirja.)	52.
26. Kuffo (Suonio. Lyhennettynä.) ja kanat. — — — —	52.
27. Warpunen. (—,) Warpunen Jouluaamuna. (Topelius.)*	55.
28. Pääskyselle. J. B. Kemelli.	58.
29. Pääskynen. (Lasten ens. kirja.)	59.
30. Eusi. (Vuonnontirja y. m.)	60.
31. Kettu. (—.)	62.
32. Karhu. (Vuonnontirja y. m.)	64.
33. Jumala on kaikki luonut. (R. Raitio. Lyhennettynä.)	66.
34. Kukkaistartsa. (J. Hellén.)	67.
35. Kuun tarina. (Pääskys-lehti.)	68.
36. Sopi hyvä wawhistaa, riita häijy masentaa. (—.)	69.
37. Lasten Joulu-laulu. (—.)	72.
38. Joulu-satu. (Pääskys-lehti.)	73.
39. En ole liian pieni. (—.)	77.
40. Lasten Joulu-wirsi. (—.)	77.
41. Drwon huolans. (Mli Nisinen.)	78.
42. Namulla. (J. Hellén.)	79.
43. Pienolaisen aamu-rufous. (Mli Nisinen.)	80.
44. Rukouksia, Wirsiä.	81.
45. Enfeli ohjaa. (—.)	84.

III. Kertomuksia Vanhasta Testamentista . . . . . 86—96.

IV. Kertomuksia Uudesta Testamentista . . . . . 97—110.

V. Wähä katekismus . . . . . 111—122.

*) Neljäs wärsy lisätty.

Kirjaimen painossa särkeymisen tähden on joissakuissa tämän painoksen kirjoissa seuraawat painowirheet:

sivu 21 rivi 7 seisoo yh-ä, lue yh-tä
 ” 51 ” 7 ” Mato, ” Maito

Korehtuuri wirheitä:

sivu 83 rivi 7 seisoo haikki, lue kaikki

Wirsiä.

N:o 346.

1. Mä ylistän sin nimeäs, O
Herra Jumalani, Ja ilmi saatat ih-
meitäs, Korkia Runintaani! Suo sii-
hen mulle taitoa, Armostas aina
apua, Sä armon, awun alku!

2. Suur' olet, ylistettävä, Mun
taiwaallinen Herran', Ja voimalli-
nen, wägewä, Se nähdään joka ker-
ran, Kun kättes töitä katsellaan.
Waikk' kuinka tarkoin tutkitaan, Ken
luea ne woisi?

3. Sun armostas mä puhelen,
Suuresta woimastasi, Sun kunnias-
tas krttoilen Ja wiisaudestasi. Viel'
lastemme sin hymyyttäs, Lastemme
lasten lempeyttäsin Ain' julistaman
pitää.

N:o 350.

1. Herraa hywää kiittäkää, Iltoiten
ylistäkää, Luodut kaikki laulakaa Luo-
jan juurta kunniaa!

2. Pyhät, suuret, korkiat Tekons
on ja oitiat; Herrautens ijäti Puut-
tumatta pysyhyi.

3. Kijtos Jumallemme Soikoon
sydämeistämme Wirsin, lauluin, psalt-
tarein, Harpuin, huiluin, kantelein!

4. Raikki, joisja henki on, Kiit-
tämään jo tulkohon Herraa hywää
riemulla, Halleluja halulla!

N:o 359.

1. Sinulle kiitos, Jkä maan ja
taiwaan! Sin pyhä nimes kunnia
juur' on aiwan, Sun armos wataa
ompi määrätön, Taiwaanin tähtein
yli ääretön!

6. Ann' ett'en sanastas mä luowu
toskaan! Se ainoan tuo awun kait-
teen tuskaan, Sen walo wiepi tälle
taiwan, Jjäistä iloasi nauttimaan.

7. Mun ruumiin', sielun', työn',
jos mikä tulsoon, Sin haltuus, Jkä,
annetut ne olkoon! Suo kaikki käyvä

nimes kunnia, Mun ja myös lä-
himmäisen' parahaks!

10. Luo minuun mieltä lujaa,
urhoisjata, Julistamaan sin nimes
kunnia, Jol' awaralta ijät' ilmaan-
tuu, Taiwaanin tähtein yli ulottuu.

N:o 443.

1. Aurinko armas walollansa Taas
uuden päivän tuonut on Ja herät-
tänyt loistollansa Maan kaiken uuteen
elohon. Sä, Luoja laupias, armostas
Jön pimeyden poistit taas.

2. Suo, Jeesus, Henkes walon koit-
taa Nyös minullentkin armostas; Suo
mielen' pimeys mun woittaa Sin
kirkkahalla janallas! Waiwaista mua
armahda Ja tahtos tielle johdata!

3. Sun armos, Jeesus, sielulleni
Kuin aamufaste wuotakoon, Ja wir-
woituksen tunnolleni Sin weres pyhä
tuotakoon, Ett' uuden woiman siitä
jaan Sin walošsas waeltamaan!

N:o 454.

1. Heräjä, sielun', mielen', Ylistä
Herraa kielen'! Hän ain' on armias,
wataa, Hywyttään meille jataa.

2. Suojasjas, Jkä taiwaan, Mä
wältin waaran, waiwan; Kun hätä
oli tarjon', Mun kätfit siipeis war-
joon.

5. Mä uhrini nyt annan, Lahjani
etees kannan, Rufoutset ja psalmit
Sin kiitoksees on walmiit.

6. Sen sydämeštän' soisin, Sua
että kiittää woisin; Sill' ainoa anti-
meni Dn kiitos sydämeni.

7. Viel' armothösi täytä Ja enfe-
lisi käytä Nyös tänään apunani Mun
teillä, toimisjani!

8. Puheeni, aiwoituksen', Mun työni
toimituksen', Sin kunniašes käännä
Ja kaikki parhaaks jäännä!

9. Mun sielun', Jeesus hywä, Ra-
wittoon sanas pyhä; Wirwoita piinas
kautta, Ja viimein iloon auta!

MP B 6719

Maaseutupitäjissä elettyäni suurinman osan ikääni, olen läheltä tutustunut niihin hankaluuksiin, joiden alaisina kiertokoulut työskentelevät. — Yksi suurimpia hankaluuksia on sopivan oppikirjan puute. — Päättin sentähden, mikäli minulle mahdollista, toimia tuon puutteen poistamiseksi. — Kuinka siinä lienen onnistunut, sitä tämä kirja osoittaa. — Olen koettanut valita tähän kirjaan etupäässä semmoisia luvukappaleita, joiden johdosta opettaja voi lasten kanssa keskustella: lasten heikkoudesta, saamattomuudesta, Jumalan ja vanhempain heille antamasta tuesta, turvasta ja kodista, sekä sen johdolla kiitollisuudesta Jumalaa ja vanhempia kohtaan; — ahkeruudesta, nöyryydestä, ihmisen alinomaisen oppimisen tarpeesta; — Jumalasta, totuudesta, rehellisyydestä, kärsivällisyydestä, sivistyksellisuudesta, armeliaisuudesta, itsekäisyydestä y. m. m. — Kuinka selväksi nämä siiveellisen ihmiselämän perusteet lapsille koulussa käyvät, riippuu kuitenkin ikinä opettajasta itsestään, hänen omasta siiveellisestä voimastaan ja opettajatyöstään. Luvukappale, vaikkapa perin tärkeä sekin, on kuitenkin jäävä ainoastaan välikappaleeksi. — Sitäpaitsi kerrotaan tässä kirjassa elämistä, jonka johdosta opettaja puhuu niiden ulkomuodosta ja luonteesta sekä ihmisen velvollisuuksista niitä kohtaan. Olen koettanut järjestää luvukappaleet niin yksinkertaisiksi kuin niiden sisällys suinkin on sallinut. Sitä olen tehnyt sentähden, että opettajan olisi helppo niiden mukaan laatia kysymyksensä, ja että lapset, joiden oma sanavarasto vielä on kovan riittämätön, voisivat käyttää kirjan lauseita vastatessaan.

Täwaus- ja kirjoitusharjoitukset olen alkanut i:stä sentähden, että siellä, missä tilaisuus sallii kirjoitusta opettamaan, kirjoitus- ja lukuopetus voisi käydä rinnakkain. — Toivon, että lapset kaikkialla opetetaan kirjoitusta ainakin lukemaan.

Raamatun kertomukset olen esittänyt etupäässä R. G. Leinbergin Bibliian historian mukaan, sen ollen Suomen kansakouluissa (joissa uudemmat kiertokoulun oppilaat uskoittavasti jatkavat opintojaan) yleisimmin käytetty oppikirja.

„Ihminen kyntää, tylvää,
Jumala sadon antaa“.

K. Ciniö,
Pittulasten opettaja.